N. 10.—1863. Суббота.—Sobota. 2 Февраля. 2 Lutego.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ
KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Часть Оффиціальная.

С.-Петербургъ, 30 января.

ПОСЛѢДНІЯ ИЗВѢСТІЯ ИЗЪ ПОЛЬШИ.

Генералъ Бруннеръ, отъ 19-го до 23-го числа, дѣлалъ поискъ чрезъ Блашки на Серадзь до Ласкъ. Нигдѣ крупныхъ скопищъ нѣтъ, только мелкія шайки, которыя при приближеніи войскъ разбѣгаются. Взято до 30-ти плѣнныхъ. Генералъ Хрущовъ посылалъ поискъ чрезъ Казиміръ на Ополѣ и Юзефовъ до Аннополя и Красника. Бывшія тамъ шайки переправились чрезъ Вислу. Вся означенная мѣстность очищена.

Занявъ Бялу и возстановивъ въ этомъ городѣ порядокъ, графъ Ностицъ послалъ оттуда, 23-го января, три подвижныя колонны по разнымъ направленіямъ. Одна изъ нихъ, подъ командою подполковника Виберга (псковскаго полка) встрѣтила въ Яновѣ до 600 человѣкъ пѣшихъ мятежниковъ съ 60 конными, выгнала ихъ оттуда и преслѣдовала на разстояніи 10 верстъ до м. Немирова. Тамъ, при переправѣ черезъ р. Бугъ, завязалась перестрѣлка; казаки аттаковали конныхъ мятежниковъ, убили 12 человѣкъ и отбили 14 лошадей и двѣ фурманки; въ этой схваткѣ командиръ сотни, есаулъ Калининъ, раненъ тремя сабельными ударами въ голову; одинъ казакъ убитъ и одинъ раненъ. Партія мятежниковъ повернула къ сторонѣ Высоко-литовска.

—23-го вечеромъ, пришли въ Брестъ извѣстія, что толпа, въ числѣ 500 человѣкъ, освободила рекрутъ, которыхъ везли изъ м. Милечицы, близъ Высоко-литовска (въ 60 верстахъ отъ берега). 25-го числа посланъ былъ изъ Бреста въ Высоколитовскъ отрядъ, состоящій изъ одного баталіона, 40 казаковъ и 2-хъ орудій.

— Генералъ-лейтенантъ Лихачевъ получилъ свѣдѣнія, что въ лѣсистой мѣстности лѣваго берега Нѣмана, по обѣимъ сторонамъ варшавскаго шоссе, а также на правомъ берегу Нѣмана, въ особенности въ с. Румшишкахъ и Средники, находится много притоновъ мятежниковъ, гдѣ ксендзы и помѣщики не только склоняютъ народъ и евреевъ къ вооруженному возстанію, но даже насильно заставляютъ принять въ немъ участіе. Для противодѣйствія этимъ замысламъ, 24-го января отправлены летучіе отряды: одинъ изъ 2-хъ ротъ нарвскаго полка, взвода донской баттареи и дивизіона с.-петербургскаго уланскаго полка, подъ командою командира дивизіона, маіора Шпейера, по направленію на Понѣмонь, Пиліоне, Гочи, дер. Бодскеникели и м. Прены и другой, подъ начальствомъ генералъ-маіора Суходольскаго, отъ Вержболова къ Скршавдзе, для соединененія съ отрядомъ маіора Шпейера.

— Въ г. Сейнахъ, августовской губерніи, собралось большое скопище мятежниковъ.

— Рекрутскій наборъ въ виленскомъ военномъ округѣ идетъ довольно успѣшно, кромѣ трокскаго уѣзда, гдѣ были небольшія попытки отбить рекрутъ, которыя впрочемъ, не имѣли дурныхъ послѣдствій; рекруты сами послѣ явились въ уѣздное присутствіе.

(Сѣв. Поч.)

Отъ 24-го января (5-го февраля) пишутъ въ Dz: P.: Отравленіе особенно сильно подѣйствовало на младшаго сына графа Велепольскаго и четырехъ его дворовыхъ людей. Въ настоящее время, состояніе здоровья начальника гражданскаго управленія и семейства его успокоительно. Заподозрѣнные въ преступленіи задержаны и слѣдствіе начато.

(Сѣв. Поч.)

Всѣ главные органы Петербургской и Московской прессы помѣщаютъ извѣстія о польскихъ дѣлахъ, извлекаемыя ими изъ иностранныхъ газетъ, оставляя на ихъ отвѣтственности достовѣрность сообщаемыхъ ими извѣстій.

Относительно самаго начала возмущенія, говоритъ берлинскій корреспондентъ „Кельнской Газеты", существуетъ рѣшительное разногласіе между обѣими партіями эмиграціи: демократическою и аристократическою, которой предводительствуетъ князь Чарторыжскій. Послѣдняя совершенно не благопріятствовала возстанію и, однако, не могла привлечь демократическую партію на свою сторону, не смотря на то, партія аристократовъ дѣлала все, что было въ ея силахъ, чтобы предотвратить возстаніе. Она засылала агентовъ, которымъ поручила отговаривать возмутителей отъ ихъ намѣренія; но ея увѣщанія остались безполезными, особенно въ тѣхъ слояхъ населенія, которые состоятъ подъ вліяніемъ національнаго комитета. При нынѣшнемъ положеніи дѣлъ оказывается, что революція не имѣетъ никакой надежды на успѣхъ. Главная масса населенія расположена неблагопріятно къ инсургентамъ, равно какъ и богатые помѣщики, хотя послѣдніе бываютъ часто поневолѣ принуждены помогать инсургентамъ.

Изъ Варшавы сообщаютъ той же газетѣ, отъ 28-го (16-го) января: „Около здѣшняго города проведенъ, въ нѣкоторомъ отдаленіи, военный кордонъ, обязанный препятствовать приближенію инсургентовъ. За движеніемъ желѣзной дороги происходитъ самый строгій надзоръ; со вчерашняго дня, при отправленіи каждаго поѣзда, командируются 100 человѣкъ гвардіи, для пресѣченія безпорядковъ. По сю сторону Вислы находятся болѣе значительныя толпы инсургентовъ; другія собраны при Гомбинѣ, Радомскѣ, Петрикау и въ сандомирскихъ городахъ. Изъ фабричныхъ округовъ увѣдомляютъ, что тамъ спокойствіе не было нарушено; впрочемъ и въ тѣхъ мѣстахъ многіе молодые люди пристали къ движенію. Изъ пограничныхъ округовъ западныхъ и южныхъ нѣтъ извѣстій. На крайнемъ сѣверѣ инсургенты имѣли болѣе успѣха. Что въ восточныхъ мѣстностяхъ, и именно въ Подоліи, войска находятся въ не особенно выгодномъ положеніи— это подтверждается даже офиціальными извѣстіями. Слышно, между прочимъ, что изъ казеннаго завода въ Яновѣ всѣ лошади уведены мятежниками. Въ одномъ городкѣ близъ Люблина были отняты у почты значительныя суммы, и въ полученіи ихъ выдана квитанція отъ „делегаціи люблинскаго воеводства". Въ виду препятствія при сообщеніи съ Петербургомъ, фельдъегеря и депеши отправляются черезъ Пруссію. Въ заключеніе, позволяю себѣ засвидѣтельствовать фактъ, въ высшей степени важный для германской дипломатіи. Дѣло въ томъ, что вотъ уже нѣсколько недѣль, какъ здѣсь нѣтъ ни прусскаго, ни австрійскаго консуловъ. Во время рекрутскаго набора, когда постоянно попадаются подъ арестъ иностранцы, что неоднократно повторялось и въ настоящемъ случаѣ, эти господа были бы здѣсь какъ нельзя болѣе необходимы, и теперь, когда, въ политическомъ отношеніи, крайне важно для германскихъ державъ получать самыя вѣрныя свѣдѣнія о здѣшнихъ происшествіяхъ было бы гораздо благоразумнѣе, еслибъ главнѣйшіе дипломатическіе чиновники оставались на своихъ мѣстахъ. Французъ, англичанинъ, которымъ здѣсь, въ сравненіи съ нашими нѣмецкими консулами, почти нечего дѣлать— находятся на своихъ постахъ". Въ припискѣ этотъ корреспондентъ замѣчаетъ, что по Германіи разнесена была ложная телеграма о мнимыхъ варшевскихъ столкновеніяхъ 23-го (11-го) января. „Здѣсь, въ Варшавѣ— говоритъ онъ— нѣтъ рѣшительно никого изъ революціонной партіи; городъ спокоенъ, и, вѣроятно, тишина въ немъ не будетъ нарушена."

— Газетѣ „Czas" пишутъ оттуда же, отъ 25-го (13-го) января: „Въ страженіи при Радзинѣ былъ убитъ любимый врачъ Пыркошъ. Почти во всѣхъ городахъ русскія войска скоро взяли верхъ. Часть населенія Піотркова бѣжала въ лѣса. Пулавы, гдѣ находится техническія школа, былъ заблаговременно окруженъ войсками. Между бѣжавшими въ лѣса отъ рекрутскаго набора есть много молодыхъ евреевъ. Населеніе обращалось враждебно съ солдатами лишь въ тѣхъ мѣстахъ гдѣ происходили стычки; но тамъ, гдѣ солдаты избѣгаютъ столкновенія, съ ними обращаются радушно.

Część Urzędowa.

St.-Petersburg, 30 stycznia.

OSTATNIE WIADOMOSCI Z POLSKI.

Jenerał Brunner, od 19-go do 23-go stycznia robił rekonensans przez Błażki na Sieradz do Łaska. Nigdzie większych zbiorowisk nie ma, tylko drobne bandy, które rozsypują się za zbliżeniem się wojsk. Wzięto do 30 jeńców. Jenerał Chruszczow posyłał rekonensans przez Kazimierz na Opole i Józefow do Annopola i Kraśnika. Bandy tam znajdujące się przeprawiały się przez Wisłę. Cała wspomniona miejscowość została oczyszczona.

Zająwszy Białę i przywróciwszy w tém mieście porządek, hrabia Nostitz posłał ztamtąd 23-go stycznia, trzy ruchome kolumny w różnych kierunkach. Jedna z nich pod dowództwém podpółkownika Wiberga (pskowskiego półku) spotkała w Janowie około 600 pieszych powstańców z 60 konnymi, wyparła ich ztamtąd i ścigała na przestrzeni 10 wiorst do m. Niemirowa. Tam, przy przeprawie przez rz. Bug wszczęło się strzelanie; kozacy attakowali konnych powstańców, zabili 12 ludzi i odbili 14 koni i dwie furmanki; w tém starciu się dowódzca seciny, essauła Kalinin raniony został trzema cięciami szabli w głowę; jeden kozak zabity i jeden raniony. *Partja powstańców poszła w kierunku Wysokiego-Litewskiego.*

— 23-go stycznia wieczorem, otrzymano w Brześciu wiadomości, że tłum, liczący 500 ludzi oswobodził rekrutów, których wieziono z m. Milejczyc, blizko Wysokiego-Litewskiego (o 60 wiorst od brzegu). D. 25 stycznia posłany był z Brześcia do Wysokiego-Litewskiego oddział, składający się z jednego batalionu, 40 kozaków i 2 armat.

— Jenerał - porucznik Lichaczew odebrał wiadomości, że w leśnéj miejscowości lewego brzegu Niemna, po obu stronach warszawskiego szosse, a także na prawym brzegu Niemna, w szczególności we wsi Rumszyszkach i Średnikach, znajduje się wiele miejsc przytułku powstańców, gdzie księża i obywatele nie tylko namawiają lud i żydów do zbrojnego powstania, lecz nawet przemocą zmuszają przyjąć w niem udział. Dla przeciw-działania tym zamiarom, d. 24 stycznia wysłane zostały latające oddziały: jeden składający się z 2-ch rot narwskiego pułku, plutonu dońskiéj baterji i dywizjonu S.-petersburskiego ułańskiego pułku, pod dowództwem dowódzcy dywizjonu, majora Szpejera, w kierunku na Poniemoń, Pilione, Gocze, wieś Bodzkienikiele i m. Preny, drugi zaś pod dowództwem jenerał - majora Suchodolskiego od Wierzbołowa ku Skrzawdziom, dla połączenia się z oddziałem majora Szpejera.

— W m. Sejnach, gubernji Augustowskiéj, zgromadziło się wielkie zbiorowisko powstańców.

— Pobór rekrucki w Wileńskim okręgu wojennym idzie dość pomyślnie, oprócz trockiego powiatu, gdzie probowano kilka razy odbić rekrutów, co zresztą nie miało żadnych złych skutków; rekruci sami potém stawili się w izbie powiatowéj.

(Pocz. Pół.)

— Pod dniem 24 stycznia (5 lutego) piszą w Dzienniku powszechnym, że otrucie szczególniéj silnie podziałało na młódszego syna hrabiego Wielopolskiego i cztérech jego ludzi dworskich. Obecnie stan zdrowia naczelnika rządu cywilnego i jego rodziny jest zaspakajający. Poszlakowani w przestępstwie zostali zatrzymani i śledztwo się rozpoczęło.

(Pocz. Pół.)

— Wszystkie główne organa prassy S.-Petersburskiéj i Moskiewskiéj zamieszczają następujące wiadomości o sprawach polskich, poczerpnięte w dziennikach zagranicznych, zostawując na ich odpowiedzialności wiarogodność przytoczonych szczegółów:

Co do samego początku powstania, mówi korrespondent Berliński „Gazety Kolońskiéj," panuje najzupełniejsza sprzeczność w zdaniach między obu stronnictwami emigracji, demokratycznem i arystokratycznem, którém przewodzi książe Czartoryski. Ostatnie zupełnie nie sprzyjało powstaniu, nie mogło jednak przeciągnąć partji demokratycznéj na swoją stronę nie zważając na to, że partja arystokratyczna robiła wszystko, co było w jéj mocy, ażeby zapobiedz powstaniu. Ona wysyłała ajentów, polecając im odwracać wichrzycieli od ich zamiarów; lecz jéj namowy zostały bezskuteczne, szczególniéj w tych warstwach ludności, które uległy wpływowi komitetu narodowego. W dzisiejszym stanie rzeczy, pokazuje się, że rewolucja nie ma żadnéj nadziei powodzenia. Główna massa ludności usposobiona jest nieprzyjaźnie dla powstańców, jak również i bogaci obywatele, chociaż ci ostatni bywają często pomimowoli zmuszeni pomagać powstańcom.

Z Warszawy piszą do tejże gazety z d. 28 (16) stycznia: „Na około tutejszego miasta wyciągnięty został w pewnéj odległości wojskowy kordon, którego obowiązkiem jest przeszkadzać zbliżeniu się powstańców. Ruch na kolei żelaznéj poddany jest najściślejszemu dozorowi; od dnia wczorajszego, przy wyprawianiu każdego pociągu, wysyła się 100 żołnierzy gwardyjskich dla poskromienia nieporządków. Z téj strony Wisły znajdują się znaczniejsze bandy powstańców; inne zgromadziły się pod Gombinem, Radomskiem, Piotrkowem i w górach Sandomierskich. Z okręgów fabrycznych zawiadamiają, że tam spokojność zakłócona nie była, zreszą i w tych miejscach wielu młodych ludzi połączyło się z ruchem. Z zachodnich i południowych pogranicznych okręgów nie ma wiadomości. Na krańcach północnych powstańcy mieli więcéj powodzenia. Że we wschodnich miejscowościach, a mianowicie na Podolu, wojska znajdują się w nieszczególniéj dogodnem położeniu—to potwierdzają nawet wiadomości urzędowe. Słychać, między innemi, że ze skarbowego stada w Janowie powstańcy uprowadzili z sobą wszystkie konie. W jednem miasteczku blizko Lublina odebrano od poczty znaczne summy i na to wydany został kwit od „delegacji województwa Lubelskiego." Z powodu przeszkod w kommunikacji z Petersburgiem, feldjegry i depesze posyłają się przez Prusy. Na ostatek pozwalam tu sobie zanotować fakt wielkiego dla dyplomacji niemieckiéj znaczenia. Od kilku już tygodni nie ma tu ani pruskiego ani austryjackiego konsula. Podczas poboru rekruckiego, kiedy ciągle dostają się do aresztu cudzoziemcy, co nie raz powtarzało się i w obecném zdarzeniu, ci panowie byliby tutaj bardzo i bardzo potrzebni, i teraz, kiedy ze względów politycznych, ważną jest rzeczą dla państw niemieckich odbierać dokładne wiadomości o tutejszych wypadkach, byłoby daleko rozsądniéj, gdyby główniejsi dyplomatyczni urzędnicy znajdowali się na swoich miejscach. Konsul francuzki i angielski, którym tu, w porównaniu z naszymi niemieckimi konsulami, niema nic prawie do roboty, znajdują się na swoich stanowiskach." W dopisku ten korrespondent robi uwagę, że w Niemczech rozbiegł się fałszywy telegram o rzekomych warszawskich starciach 23 (11-go) stycznia: „Tutaj, w Warszawie — powiada on—nie ma zupełnie nikogo z rewolucyjnéj partji; miasto jest spokojne, i prawdopodobnie spokojność w niem nie będzie zakłócona."

— Do gazety „Czas" piszą także ztamtąd, pod datą 25 (13) stycznia: W potyczce pod Radzyniem zabity był ulubiony lekarz Pyrkosz, We wszystkich prawie miasteczkach wojska rossyjskie prędko wzięły górę. Część ludności m. Piotrkowa rozbiegła się do lasów. Puławy, gdzie się znajduje szkoła techniczna, były zawczasu otoczone wojskami. Między zbiegłymi do lasów od branki rekruckiéj, znajduje się wielu młodych żydów. Ludność postępowała nieprzyjaźnie z żołnierzami w tych tylko miejscach, gdzie miały miejsce utarczki, tam zaś, gdzie żołnierze unikają starcia się, obchodzą się z niemi przyjaźnie.

— „Познанская газета“, отъ 15-го (27-го) января, говоритъ, что произведенъ былъ новый рекрутскій наборъ въ Варшавѣ и провинціяхъ, но не нашли и десятой части тѣхъ, которыхъ искали; остальные рекруты уже присоединились или стараются присоединиться къ вооруженнымъ сборищамъ. Въ Люблинѣ нашли всего десять рекрутовъ, въ Ловичѣ— двухъ, въ Скерневицѣ— одного, еврея. По словамъ газеты „Czas“, шайка, образовавшаяся въ августовской губерніи, проникла въ Литву, чтобы присоединится къ молодымъ людямъ той провинціи, которой грозилъ рекрутскій наборъ. Ливечскій мостъ, сломанный поляками, исправляется рабочими, подъ прикрытіемъ пѣхотнаго полка.

— Вѣнская газета „Die Presse“ говоритъ, что 29-го января русскій пикетъ на границѣ, будто-бы, перешелъ на австрійскую землю, близъ Майдена. Подтверждается извѣстіе о томъ, что мятежники завладѣли казенными деньгами въ Тарноградѣ. Говорятъ, что въ Варшавѣ уже приступили къ наказанію мятежниковъ, пойманныхъ съ оружіемъ въ рукахъ; такъ, 27-го, разстрѣляны въ Варшавѣ одинадцать человѣкъ.

Въ „Крестовой Газетѣ“ пишутъ изъ Варшавы, отъ 17-го (29-го) января, что захвачена часть молодыхъ людей, оставившихъ Варшаву съ намѣреніемъ присоединиться къ мятежникамъ. Вчера прибыло въ городъ нѣсколько каретъ, подъ конвоемъ, а сегодня провели пятьдесятъ человѣкъ молодыхъ людей, вооруженныхъ косами, чрезвычайно блѣдныхъ и разстроенныхъ. Они отдыхали на рыночной площади и между ними было нѣсколько знакомыхъ намъ учениковъ варшавскаго лицея, одинъ офицеръ и одинъ священникъ. Сегодня ночью арестовали нѣсколько купцовъ евреевъ, директора машинной фабрики графа Замойскаго, Барощинскаго, и еще нѣкоторыхъ другихъ лицъ; говорятъ, что эти аресты произведены вслѣдствіе тайнаго ввоза оружія въ Польшу.

— Въ „Монитерѣ“, 19-го (31-го) января, напечатано письмо изъ Варшавы отъ 15-го (27-го): это— неболѣе какъ сокращеніе донесенія французскаго консула въ Варшавѣ. Въ немъ видятъ отвѣтъ французскаго правительства на прокламацію центральнаго комитета, обвинявшаго его въ томъ, что французская полиція служила русскому правительству и передавала ему свѣдѣнія о дѣйствіяхъ поляковъ. Злоба, просвѣчивающаяся въ этомъ документѣ, въ отношеніи поляковъ и особенно женщинъ, объясняется тѣмъ, что по словамъ „Times“, французскій консулъ пользуется такою общею непопулярностью въ Польшѣ, что поговариваютъ даже о его отозваніи. „Въ официальномъ парижскомъ мірѣ (говоритъ корреспондентъ той же газеты) преобладаетъ вліяніе Россіи и, какъ всегда, черезъ посредство женщинъ. Одной изъ такихъ женщинъ принадлежатъ статьи о Польшѣ, которыя печатаются въ „La France“ и которую поляки обвиняютъ во лжи и клеветѣ. Нѣкоторые изъ нихъ, подписавшіеся на эту газету, отказались теперь получать ее. Морни, котораго наклонности къ Россіи хорошо извѣстны, охотно не позволилъ бы возбуждать пренія о Польшѣ въ законодательномъ корпусѣ, но неизвѣстно, удастся ли ему это. „Господинъ“ изъ министерства внутреннихъ дѣлъ явился во всѣ редакціи журналовъ и газетъ и убѣдительно просилъ какъ можно менѣе говорить о Польшѣ, въ духѣ противномъ Россіи. Одна изъ значительнѣйшихъ газетъ получила замѣчаніе за то, что она обвинила Бисмарка въ сочиненіи телеграмы, извѣщавшей о второй варѳоломеевской ночи въ Польшѣ, дабы этимъ отвлечь умы пруссаковъ отъ парламентской борьбы.“

— Вѣнскій корреспондентъ „Times“ говоритъ, что русскіе обвиняютъ австрійское правительство въ снабженіи польскихъ мятежниковъ оружіемъ, но это невѣроятно. Правда, у австрійскаго правительства былъ порядочный запасъ старыхъ ружей, но все уже давно продано въ Америку. По словамъ той же газеты, австрійское правительство поступаетъ человѣколюбиво съ эмигрантами, бѣгущими изъ Польши и въ Польшу. Какъ только штадтгальтеръ Галиціи, графъ Менздорфъ, узналъ о польскихъ происшествіяхъ, тотчасъ же обратился за инструкціями къ графу Дегенфельду и Шмерлингу, и получилъ приказаніе, чтобъ невооруженнымъ бѣглецамъ позволять переходить границу и водворяться въ городѣ или селѣ, назначенномъ правительствомъ. Много уже русскихъ подданныхъ теперь находится въ Галиціи; но такъ какъ они переходили границу въ различныхъ мѣстахъ, то правительство не привело еще въ извѣстность число ихъ. Русско-австрійская граница простирается отъ Мысловицъ на востокъ до Двонаграда, на разстояніи, по крайней мѣрѣ, 500 англійскихъ миль. Висла раздѣляетъ западную Галицію отъ русской Польши, и такъ какъ рѣка теперь покрыта льдомъ, то, вѣроятно, многіе воспользуются этимъ легкимъ путемъ къ бѣгству. Изъ Кракова отправилось нѣсколько человѣкъ въ Польшу; но вообще галиційскіе поляки выказываютъ очень мало желанія идти на помощь своимъ брвтьямъ. Въ австрійскихъ военныхъ кружкахъ полагаютъ, что возмущеніе въ Польшѣ, конечно, будетъ усмирено, но на это потребуется нѣсколько недѣль, даже мѣсяцевъ. Прокламаціи новаго центральнаго польскаго комитета всѣ подписаны „Leon Franchetti“, но полагаютъ, что это псевдонимъ.

— Въ „Бреславской Газетѣ“ сообщаютъ изъ Варшавы, что у инсургентовъ три главные предводителя: въ августовской губерніи— полковникъ Ленкевичъ, бывшій адъютантъ Гарибальди; въ окрестностяхъ Равы (варшавской губерній)— графъ Тышкевичъ; въ люблинской губерніи—Франковскій. (Голосъ.)

Въ Вѣнѣ тревога по поводу польскихъ дѣлъ увеличивается. Причина этому весьма понятна: при нѣсколькихъ замѣтныхъ удачахъ со стороны инсургентовъ, при болѣе прочной организаціи возстанія, революціонный пожаръ очень легко можетъ распространиться въ Венгрію, которая при своемъ положеніи, естественно сочувствуетъ Польшѣ,— и тогда можетъ надѣлаться много бѣдъ для австрійскаго правительства.

Несмотря на строгія мѣры, предпринятыя въ Лембергѣ противъ галиційскихъ выходцевъ въ Польшу число такихъ выходцевъ большею частію молодыхъ людей, составляло до 21 января 600 человѣкъ.— Въ Лембергѣ довольно много лицъ арестовано, и въ числѣ ихъ редакторъ Gazety narodowej Ступицкій.— Движеніе инсургентовъ отдаляется отъ прусской границы и сосредоточивается главнѣйше къ Кракову, гдѣ расчитывается на живое сочувствіе къ польской революціи.— Въ Меховѣ, ближайшемъ уѣздномъ городѣ къ Кракову (радомск. губ-) всѣ чиновники,за исключеніемъ начальника и его помощника, перешли въ ряды мятежниковъ,какъ пишетъ корреспондентъ Börnsehalle.

Въ Познани публиковано весьма строгое объявленіе, подписанное оберъ-президентомъ провинціи и военнымъ губернаторомъ, въ которомъ граждане энергически предостерегаются отъ всякаго участія въ революціонныхъ происках со стороны сосѣднихъ мѣстностей Царства Польскаго.

Въ *Кельнской* газ. весьма жалуются на временное отсутствіе въ Варшавѣ австрійскаго и прусскаго консуловъ, между тѣмъ какъ консулы англійскій и французскій, интересы которыхъ въ столицѣ Польши совсѣмъ не особенно важны, ни на день не оставляли своихъ постовъ. Впрочемъ, прусскій консулъ г. Рехенбергъ возвратился въ Варшаву. Почти всѣ польскіе студенты, находившіеся въ Гейдельбергѣ, поспѣшили уѣхать въ свою страну.

Въ Парижѣ,который во время оно такъ трепеталъ при всякомъ революціонномъ извѣстіи изъ Польши, нынѣ, даже въ самыхъ пламенныхъ кругахъ, не оказывается большаго сочувствія къ дѣлу возмущенія. Графъ Браницкій путешествуетъ въ Италіи. Полуофиціальный Constitutionnel изъявляетъ сожалѣніе о демагогическо-коммунистскомъ характерѣ польскаго возстанія и не прочитъ ему успѣха. Сильно ратоборствуетъ за революцію одинъ толко Ладиславъ Мицкевичъ въ Opinion Nationale, органѣ принца Наполеона.

О силахъ мятежниковъ, само-собою разумѣется, не можетъ быть вѣрныхъ свѣдѣній: но въ *Бреславской газ.* сообщается, по депешѣ изъ Варшавы отъ 5-го февраля (24 января), что въ одномъ радомскомъ округѣ будто-бы сосредоточено хорошо вооруженнаго войска до 15,000 человѣкъ. Въ тойже газетѣ напечатана депеша изъ Варшавы отъ 4 февраля (23 янв.), въ которой показывается, что инсургенты въ августовской губ. состоятъ подъ командою полковника Ленкевича, бывшаго адъютанта Гарибальди; въ Равѣ, варшавской губер., предводительствуетъ графъ Тышкевичъ, а въ Люблинской губерніи— Франковскій. Сей послѣдній, молодой человѣкъ 21 года, занимаетъ, какъ кажется, роль военнаго министра.— Въ числѣ начальствующихъ инсургентскими отрядами варшавскій корреспондентъ *Аугс. газ.* называетъ также какого то Ходецкаго.

Въ *Силезской газетѣ* пишутъ, что мятежники сожгли нѣсколько мостовъ по линіи варшавско-вѣнской дороги, вслѣдствіе чего сообщеніе по этому пути на долгое время должно прекратиться. Мятежники пытались забрать кассу на станціи Сосновице. Кассы пограничныхъ таможенъ перевезены въ Козель, въ Пруссіи.

По депешѣ въ Börnsenhalle, въ воскресенье 20-го января, мятежническій отрядъ въ 800 человѣкъ ворвался въ фабричный городъ

— „Gazeta Poznańska“ p. d. 15 (27-go) stycznia, pisze, że uskutecczniony był w Warszawie nowy pobor rekrucki, lecz nie znaleziono ani dziesiątéj części tych, których szukano; pozostali rekruci połączyli się już, lub starają się przyłączyć do kup uzbrojonych. W Lublinie znaleziono wszystkiego dziesięciu rekrutów, w Łowiczu dwóch, w Skierniewicach jednego żyda. Wedle słów dziennika „Czas“ banda, która się utworzyła w gubernji Augustowskiéj, przedarła się na Litwę, ażeby się połączyć z młodymi ludźmi téj prowincji, którym groził pobor rekrucki. Most na Liwcu, zepsuty przez Polaków, naprawiają teraz robotnicy pod osłoną półku piechoty.

— Gazeta Wiedeńska „die Presse“, pisze, że d. 29 stycznia pikieta rossyjska na granicy miała jakoby przejść na ziemię austryjacką, niedaleko Majden. Potwierdza się wiadomość, że powstańcy zachwycili skarbowe pieniądze w Tarnogrodzie. Mówią, że w Warszawie przystąpiono już do ukarania powstańców schwytanych z bronią w ręku; i tak 27-go rozstrzelano w Warszawie 11 osób.

— W „Gazecie Krzyżowéj“ piszą z Warszawy z d. 17 (29) stycznia, że schwytano część młodych ludzi, którzy wyszli z Warszawy w zamiarze połączenia się z powstańcami. Wczoraj przybyło do miasta kilka karet pod strażą, a dzisiaj przyprowadzono 50 młodych ludzi, uzbrojonych w kosy, nadzwyczaj bladych i cierpiących. Odpoczywali oni na placu rynkowym i między nimi było kilku znajomych nam uczniów Warszawskiego liceum, jeden oficer i jeden ksiądz. Dzisiaj w nocy aresztowano kilku kupców żydów, dyrektora fabryki machin hr. Zamojskiego, Baroszczyńskiego i jeszcze kilka innych osób; powiadają, że te uwięzienia miały miejsce z powodu tajemnego przywozu broni do Polski.

— W „Monitorze“ d. 19 (31) stycznia wydrukowany został list z Warszawy z d. 15 (27), który jest niczém inném, jak tylko skróceniem raportu konsula francuzkiego w Warszawie. Widzą w nim odpowiedź rządu francuzkiego na proklamację centralnego komitetu, który obwiniał go o to, że policja francuzka służyła rządowi rossyjskiemu i kommunikowała mu wiadomości o czynnościach Polaków. Złość, przebijająca się w tym dokumencie ku Polakom, a szczególniéj ku kobietom, tłómaczy się tém, że według dziennika „Times,“ konsul francuzki tak jest powszechnie niepopularny w Polsce, że mówią nawet o jego odwołaniu. W urzędowym świecie paryzkim (mówi korrespondent tegoż dziennika), przemaga wpływ Rossji i jak zawsze za pośrednictwem kobiet. Z pod pióra jednéj z takich kobiet pochodzą artykuły o Polsce, umieszczane w dzienniku „la France“ i które Polacy pomawiają o fałsz i potwarz. Niektórzy z nich, którzy zaprenumerowali to pismo, wyrzekli się odbierania jego. Morny, którego skłonności ku Rossji są dobrze znane, chętnieby nie pozwolił wszczynać rozpraw o Polsce w izbie prawodawczéj, lecz nie wiadomo, czy mu się to uda. „Pewien pan“ z ministerjum spraw wewnętrznych odwiedzał redakcje wszystkich dzienników i gazet, i usilnie prosił, ażeby jak najmniéj mówiono o Polsce w duchu przeciwnym Rossji. Jedna z znaczniejszych gazet otrzymała ostrzeżenie za to, że obwiniła pana Bismarck o napisanie telegrammu, zawiadamiającego o drugiéj nocy św. Bartłomieja w Polsce, ażeby przez to odciągnąć umysły Prusaków od walki parlamentarnéj.“

— Korrespondent wiedeński dziennika „Times“ pisze, że Rossjanie obwiniają Austrjaków o zaopatrywanie polskich powstańców bronią, lecz to niepodobna do prawdy. Prawda, że u rządu austryjackiego był ogromny zapas starych karabinów, lecz to wszystko dawno już sprzedaném zostało do Ameryki. Według tegoż dziennika, rząd austrjacki ludzko się obchodzi z emigrantami, wychodzącymi z Polski i do Polski. Jak tylko namiestnik Galicji, hrabia Mensdorf dowiedział się o wypadkach w Polsce, natychmiast zażądał instrukcji od hr. Degenfelda i Schmerlinga i otrzymał rozkaz, ażeby zbiegom nieuzbrojonym pozwalać przechodzić granicę i osiadać w mieście lub wiosce wskazanéj przez rząd. Wielu już rossyjskich poddanych znajduje się teraz w Galicji; lecz ponieważ oni przechodzili granicę w różnych miejscach, rząd nie mógł jeszcze zebrać wiadomości o ich liczbie. Rossyjsko - austryjacka granica ciągnie się od Mysłowic na wschód do Dwonagradu, na przestrzeni przynajmniéj 500 mil angielskich. Wisła przedziela Galicję Zachodnią od Polski rossyjskiéj i ponieważ rzeka pokryta jest teraz lodem, to prawdopodobnie wielu skorzysta z téj łatwéj do ucieczki drogi. Z Krakowa udało się kilka osób do Polski, lecz w ogólności Polacy galicyjscy okazują bardzo mało ochoty pomagania swoim braciom. W austryjackich kółkach wojskowych utrzymują, że powstanie w Polsce naturalnie będzie stłumione, lecz na to potrzeba będzie kilka tygodni a nawet miesięcy. Proklamacje nowego centralnego polskiego komitetu noszą podpis: „Leon Franchetti“, lecz przypuszczają, że to być musi pseudonym.

— Do „Wrocławskiéj Gazety“ piszą z Warszawy, że powstańcy mają trzech głównych dowódców: w gubernji augustowskiéj — półkownika Lenkiewicza, b. adjutanta Garibaldiego; w okolicach Rawy (w gub. warsz.) — hr. Tyszkiewicza; w gub. Lubelskiéj — Frankowskiego. (Głos.)

— W Wiedniu trwoga z powodu spraw polskich coraz się powiększa. Przyczyna tego bardzo zrozumiała: przy kilku znaczniejszych powodzeniach powstańców, przy bardziéj stałéj organizacji powstania, pożar rewolucyjny bardzo łatwo może rozciągnąć się na Węgry, które przy swéj pozycji, naturalnie, że współczują Polsce— i wówczas może się zgromadzić wiele nieszczęść dla rządu austryjackiego.

Nie zważając na energiczne środki, przedsięwzięte we Lwowie przeciw galicyjskim wychodźcom do Polski (o czém już donosiliśmy), liczba takich wychodźców, po większéj części młodych ludzi stanowiła do 21 stycznia więcéj jak 600 ludzi. We Lwowie bardzo dużo osób aresztowano i w téj liczbie redaktora „Gazety narodowéj“ Stupickiego. Ruch powstańców usuwa się od granicy pruskiéj i ześrodkowywa się najbardziéj ku Krakowowi, gdzie liczą na żywe współczucie do rewolucji polskiéj. W Miechowie, najbliższém mieście powiatowém od Krakowa (gub. Radom.), wszyscy urzędnicy, za wyłączeniem naczelnika i jego pomocnika, poszli do szeregów powstańców, jak pisze korrespondent „Boersenhalle.“

— W Poznaniu wydano bardzo srogie objawienie, podpisane przez ober-prezesa prowincji i gubernatora wojennego, w którém obywatelom energicznie zakazuje się wszelkiego udziału w rewolucyjnych knowaniach ze strony miejscowości sąsiednich z królestwem Polskiém.

— W „Gazecie kolońskiéj“ bardzo utyskują na czasową niebytność w Warszawie konsulów austryackiego i pruskiego, gdy tymczasem konsulowie angielski i francuzki, których interesa w stolicy Polski nie są szczególnie ważne, zupełnie nie opuszczali swych stanowisk. Zresztą konsul pruski p. Rechenberg wrócił do Warszawy. Prawie wszyscy studenci polscy, znajdujący się w Hejdelbergu, pośpieszyli wyjechać do swoich stron.

— W Paryżu, który kiedyś doznawał takiego wstrząśnienia przy każdéj rewolucyjnéj wiadomości z Polski, obecnie nawet w najżarliwszych kołach nie okazują wielkiego współczucia ku sprawie powstania. Hrabia Branicki podróżuje we Włoszech. Półurzędowy Constitutionnel wypowiada współubolewanie co do demagogiczno-kommunistycznego charakteru powstania polskiego i nie wróży mu powodzenia. Silnym poplecznikiem rewolucji jest jeden tylko Władysław Mickiewicz w „Opinion Nationale,“ organie księcia Napoleona.

—O siłach powstańców, ma się rozumieć, niemasz pewnych wiadomości; lecz w „Gazecie wrocławskiéj“ piszą, podług depeszy z Warszawy 5-go lutego (24 stycznia), że w jednym okręgu radomskim jakoby skoncentrowano dobrze uzbrojonego wojska do 15,000. W tejże gazecie wydrukowano depeszę z Warszawy z 4 lutego (23 stycznia), z któréj pokazuje się, że powstańcy w gubernji augustowskiéj zostają pod dowództwem półkownika Lenkiewicza b. adjutanta Garibaldiego; w Rawie, w gubernji warszawskiéj, dowodzi hrabia Tyszkiewicz, a w gubernji lubelskiéj—Frankowski. Ten ostatni, młody człowiek, lat 21, zajmuje, jak się zdaje, rolę ministra wojny. W liczbie dowódców oddziałami powstańców korrespondent warszawski gazety augsburskiéj wyszczególnia jakiegoś Chodeckiego.

—W „Gazecie szląskiéj“ piszą, iż powstańcy spalili kilka mostów na linji warszawsko-wiedeńskiéj drogi, skutkiem czego kommunikacja na téj drodze na długi czas będzie przerwaną. Powstańcy kusili się zabrać kassę na stacji Sosnowice. Kassy pogranicznych komor celnych przewiezione do Kozel w Prusach.

—Według depeszy w „Boersenhalle,“ w niedzielę 20 stycznia, oddział powstańców z d 800 ludzi wtargnął się do miasta fabrycznego Ło-

Лодзь (варшавск. губ.), захватилъ въ тамошней конторѣ польскаго банка 18,000 руб., а въ почтамтѣ 31,000 руб., принадлежащихъ казнѣ, и начальникъ отряда предписалъ сдѣлать въ этомъ городѣ солдатскій наборъ. Всѣ чиновники бѣжали. Частное имущество было пощажено.

Въ Бирж. Вѣд. въ общемъ обозрѣніи напечатано: Военныя приготовленія, по поводу польскаго возмущенія, становятся серьезнѣе въ пограничныхъ прусскихъ и австрійскихъ мѣстностяхъ. 1-го Февраля (20 янв.) отправились изъ Берлина въ Варшаву, какъ полагаютъ для совѣщанія о польскихъ дѣлахъ, генералъ-лейтенантъ Альвенслебенъ и флигель-адъютантъ короля маіоръ Баухъ. Въ Познани послѣдовалъ весьма важный приказъ о соединеніи четырехъ армейскихъ корпусовъ въ восточныхъ прусскихъ провинціяхъ въ одну общую армію подъ командою генерала Вердера. Созваны всѣ резервы, и вся пограничная линія будетъ покрыта военною цѣпью. Продажа пороха и оружія воспрещена.— Въ Бромбергѣ тоже созваны резервы нѣкоторыхъ полковъ.

Въ Галиціи, на польской границѣ, есть признаки значительнаго безпокойства. Въ Лембергѣ публиковано полицейское извѣщеніе, что большія толпы вооруженныхъ молодыхъ людей оставляютъ городъ съ цѣлію присоединенія къ польскимъ инсургентамъ, и что начальство приняло строгія мѣры противу подобнаго рода выходцевъ и вербовщиковъ въ мятежническія полчища. По телеграфической депешѣ въ Börsenhalle, отъ 1-го Февраля, возмущеніе особенно сильно проявилось у Олексинича и у Колодно; при послѣднемъ мѣстѣ дѣйствовалъ большой отрядъ въ 3,000 человѣкъ подъ командою Лангевича.

Въ той же газетѣ, въ краковской телеграммѣ отъ 2 Февраля, говорится, что наканунѣ въ полдень отрядъ инсургентовъ, числомъ 2,000 человѣкъ, напалъ на Олкушъ и направился къ Сосновице и Моджееву, вѣроятно, съ цѣлію захватить таможенныя казны. Для охраненія границы вошли въ Мисловицъ прусскія войска.

По свѣдѣніямъ изъ Бреславля главное средоточіе мятежа около Ченстохова. 2-го Февраля въ Бреславль не пришелъ скорый поѣздъ варшавской дороги.—Оберъ-президентъ силезской провинціи въ тотъ же день отправился на границу.

По вѣнскимъ свѣдѣніямъ, глава возмущенія въ сандомирскомъ воеводствѣ Лангевичъ послалъ воззваніе къ краковскимъ полякамъ и требуетъ отъ нихъ вторженія въ Царство Польское.

Почти во всѣхъ иностранныхъ газетахъ постоянно поддерживается мнѣніе, что инсургенты, при всей отчаянной ихъ энергіи, не могутъ расчитывать на значительный успѣхъ какъ вслѣдствіе всесторонняго напора на нихъ русскихъ военныхъ силъ, такъ и повсемѣстно выражаемому къ дѣлу бунта отвращенію со стороны крестьянъ, которые, при всякомъ удобномъ случаѣ, захватываютъ подсрекателей и выдаютъ ихъ властямъ.— Во многихъ мѣстахъ рекрутскій наборъ производится даже безъ помѣхи.

Главныя революціонныя газеты Ruch (Движеніе) и *Стражъ* прекратились; затѣмъ извѣстія о дѣйствіяхъ инсургентскихъ комитетовъ не столь доступны какъ то было до сего времени. Но, тѣмъ не менѣе, въ иностранныхъ газетахъ встрѣчаются еще любопытныя показанія о начальствующихъ дѣятеляхъ возмущенія. Такъ, въ Donau Ztg. пишутъ: 1 ъ Варшавѣ было два револлюціонныхъ комитета, Мирославскаго и центральный комитетъ; послѣдній былъ противу быстраго возстанія, потому что для сего не имѣлось въ виду ни достаточныхъ силъ, ни надежныхъ способовъ; комитетъ же Мирославскаго настоялъ на немедленномъ возмуніи. Отсюда раздоръ между этими двумя партіями; центральный комитетъ закрылся; вскорѣ послѣ ночи съ 10 на 11 число января закрылся и комитетъ Мирославскаго, и нынѣ всѣмъ движеніемъ руководитъ такъ называемое временное правленіе.—Въ Аугсб. газетѣ положительно утверждается, что Мирославскій въ Польшѣ. Самые усердные приверженцы его—бывшіе воспитанники закрытой въ прошломъ году польской военной школы въ Генуѣ.—Аристократическая паряія Чарторыжско-Монталамберовская не принимала участія въ мятежѣ и вообще держитъ себя вдали отъ Мирославскаго, Бакунина и Герцена. Въ вѣнской Presse сообщается, что въ одномъ революціонномъ объявленіи говорятъ, что Франція обманула поляковъ въ ихъ ожиданіяхъ и недопустила въ Польшу провоза оружія.

Большинство мятежниковъ — замѣчаетъ Крестовая газета—находится въ лѣсахъ между Ловичемъ, Сохачевомъ и Гостининомъ. По всѣмъ частнымъ сообщеніямъ, толпы ихъ не могутъ быть свыше 1,000 до 2,000 человѣкъ, потому что у нихъ нѣтъ ни провіянта, ни прочихъ запасовъ, какъ это не подлежитъ никакому сомнѣнію, если взглянуть на плѣнныхъ. Нѣтъ между ними и никакого правильнаго устройства, никакой дисциплины. Дворяне-помѣщики не сочувствуютъ возмущенію, принимающему коммунистическій характеръ, и, слѣдовательно, ни въ чемъ не похожему на возстаніе 1830 года.

(Бир. Вѣд.)

Въ оффиціальной газ. „Dziennik Powszechny" напечатаны слѣдующія подробности о битвѣ подъ Венгровомъ: 25 января (6 февр.) получены подробности о дѣйствіяхъ подъ Венгровомъ отряда, состоявшаго изъ 3 баталіоновъ пѣхоты и 3 эскадроновъ кавалеріи съ 6 орудіями, подъ начальствомъ полковника Папаафанасопуло.

Отрядъ этотъ, занимавшій на канунѣ сраженія позицію при деревнѣ Шарута, въ 6 верстахъ на югѣ отъ м. Венгрова, въ продолженіи всей ночи былъ тревожимъ шайками мятежниковъ, выбѣгавшихъ изъ сосѣднихъ лѣсовъ. Наконецъ, послѣ нѣсколькихъ выстрѣловъ изъ орудій, мятежники оставили нападенія.

На другой день, въ 6½ часовъ, отрядъ двинулся къ Венгрову и въ 8 ч. остановился на разстояніи выстрѣла отъ города. Охраненіе позиціи съ зади отъ нападенія мятежниковъ, скрывавшихся въ лѣсахъ вблизи деревни Шарута, поручено было особому отряду изъ кавалеріи и пѣхоты.

Сраженіе началось въ 9 часовъ выстрѣломъ изъ двухъ орудій батареи N. 3, 5 бригады артиллеріи. Послѣ нѣсколькихъ выстрѣловъ замѣчено въ городѣ движеніе и вслѣдъ затѣмъ шайки мятежниковъ начали выступать изъ города по всѣмъ направленіямъ, главная же ихъ масса направилась по дорогѣ къ мѣстечку Соколову. Защита города и закрытіе ретирующейся шайки поручено было особому отряду, который занялъ улицу около заставы со стороны Мокободъ.

Чтобы преградить дорогу мятежникамъ, бѣгущимъ изъ города, полковникъ Папаафанасопуло отправилъ 4 эскадронъ Смоленскихъylановъ по дорогѣ, ведущей къ Соколову. Уланы бросились на нихъ и заставили возвратиться къ городу, гдѣ шайка эта заняла кладбище. Одновременно двинулся дивизіонъ 3 батареи конной артиллеріи подъ прикрытіемъ взвода 11 роты пѣхоты Костромскаго полка и 2-го эскадрона улановъ и началъ стрѣльбу.

Тогда отрядъ мятежниковъ, стоявшій при въѣздѣ въ городъ, вышелъ въ полѣ, но встрѣченный картечью дивизіона конной артиллеріи, направленной въ эту сторону по порученію полковника Папаафанасопуло, отступилъ въ безпорядкѣ, и только частѣ его, около 150 человѣкъ, не смотря на стрѣльбу, двинулась впередъ, защищаясь косами отъ преслѣдовавшаго ихъ втораго эскадрона улановъ. Дивизіонъ артиллеріи остановилъ стрѣльбу, а взводъ 3 эскадрона улановъ подъ начальствомъ подполковника Федоровича бросился на аттакующихъ. Одновременно мятежники были подъ огнемъ тиральеровъ, стоявшихъ съ правой стороны и вскорѣ были всѣ истреблены.

Тогда артиллерія опять двинулась на назначенное мѣсто, а пѣхота ударила на городъ. Послѣ непродолжительнаго дѣйствія изъ орудій, въ городѣ началось чрезвычайное движеніе. Пожаръ начавшійся еще въ началѣ сраженія, потому что артиллерія зажгла сараи, сталъ распространяться, еще болѣе увеличивалъ безпорядокъ. Мятежники толпами бросились чрезъ огороды въ сосѣдніе лѣса, разимые выстрѣлами изъ двухъ орудій находившихся при взводѣ пѣхоты.— Между тѣмъ подвигавшаяся впередъ пѣхота заняла городъ, а за нею вступили и другія части отдѣла.

Мятежники оставили на мѣстѣ сраженія 128 убитыхъ и 9 тяжело раненыхъ, въ особенности изъ толпы, которая бросилась на орудія; убитыхъ же или раненыхъ вблизи города, мятежники успѣлиу нести съ собой и число ихъ неизвѣстно.

Со стороны войска не было убитыхъ. Ранено только 6 солдатъ.

Изъ жителей города случайно застрѣлены два еврейскіе мальчика, мятежники же повѣсили отставнаго солдата и 2 человѣкъ изъ дворянъ, по подозрѣнію въ томъ, что будто бы они передали въ руки козаковъ двухъ начальниковъ изъ мятежнической шайки.

Въ „Варшавской полицейской газетѣ" напечатанъ, 14-го января, приказъ оберъ-полицеймейстера, сообщающій слѣдующее предписаніе высшихъ властей:

„Запрещается частнымъ людямъ собираться групами болѣе трехъ человѣкъ на площадяхъ и на улицахъ. Также запрещаются сборища въ случаѣ пожаровъ или прохода войскъ. Ворота и двери домовъ должны быть заперты въ девять часовъ вечера. Безъ фо-

dzi (gubernji warszawskiéj), zachwycił w tamecznym kantorze banku polskiego 18,0 00 rubli, a w pocztamcie 31,000, należących do skarbu i naczelnik oddziału zalecił uczynić w tém mieście nabor rekrucki. Wszyscy urzędnicy uciekli. Prywatna własność była szanowaną.

— W Wiadomościach giełdowych w poglądzie ogólnym wydrukowano: Wojenne przygotowania z powodu powstania polskiego, stają się coraz poważniejsze w pogranicznych pruskich i austrjackich miejscowościach.

1-go lutego (20 stycznia) odjechali z Berlina do Warszawy jak sądzą dla porozumienia się w sprawach polskich, jenerał-porucznik Alvensleben i fligiel-adjutant króla major Bauch, W Poznaniu wydano bardzo ważny rozkaz o połączeniu czterech korpusów armji we wschodnich prowincjach pruskich, w jedną ogólną armję pod komendą jenerała Werdera. Wezwano wszystkie rezerwy i cała linja pograniczna będzie pokryta łańcuchem wojskowym. Sprzedaż oręża i prochu wzbronioną została. W Bydgoszczy, również wezwane zostały rezerwy niektórych półków.

W Galicji, na granicy polskiéj, są oznaki wielkiego niepokoju. We Lwowie opublikowano policyjne ogłoszenie, iż większe bandy uzbrojonych młodych ludzi opuszcza ją miasto w celu połączenia się z polskimi powstańcami i że władze przedsięwzięły surrowe środki przeciw podobnego rodzaju wychodźcom i werbownikom do półków powstańczych. Podług depeszy telegraficznéj w Börsenhalle, z 1 lutego powstanie szczególnie silnie objawiło się pod Oleksiniczem i Kołodniem; przy ostatniém miejscu działał wielki oddział z 3000 ludzi pod dowództwem Langiewicza.

W tejże gazecie, w telegramie krakowskim z 2-go lutego wspomina się, iż w przeddzień o południu oddział powstańców, w liczbie 2000 ludzi napadł na Olkusz i skierował się ku Sosnowicom i Modrzejewu, zapewne w celu pochwycenia kassy komory celnéj. Dla obrony granicy, do Mysłowic wstąpiły wojska pruskie.

Podług wiadomości z Wrocławia, główne ognisko powstania znajduje się koło Częstochowy. 2-go lutego, do Wrocławia nieprzyszedł sznelcug warszawskiéj drogi. Ober-prezes prowincji szlązkiéj tegoż samego dnia udał się na granicę.

Podług wiedeńskich wiadomości, głowa powstania w województwie sandomirskiém Langiewicz, posłał wezwanie do polaków krakowskich i wymaga od nich wkroczenia do Królestwa Polskiego.

Prawie we wszystkich gazetach zagranicznych potwierdza się mniemanie, iż powstańcy, przy całéj swéj rozpaczliwéj energji, niemogą liczyć na znaczne powodzenie, tak skutkiem wszechstronnego napierania na nich wojsk rossyjskich, jako też z powodu powszechnie wyrażanego ku sprawie buntu wstrętu ze strony włościan, którzy przy każdém pomyślném wydarzeniu chwytają podżegaczy i wydają ich władzom. W wielu miejscach pobór rekrucki odbywa się nawet bez przeszkody.

Główne gazety rewolucyjne Ruch i Strażnica zaprzestały wychodzić; następnie wiadomości o czynnościach komitetów powstańczych nie są tak dostępne jak było dotychczas. Lecz niemniéj, w gazetach zagranicznych napotykają się jeszcze ciekawe wyjaśnienia o naczelnych dowódcach powstania. Tak w „Donau Zeitung" piszą: W Warszawie były dwa rewolucyjne komitety, Mierosławskiego i komitet centrainy; ostatni był przeciwko prędkiemu powstaniu, ponieważ ku temu nie miano ani dostatecznych sił, ani pewnych sposobów; komitet zaś Mierosławskiego wymógł niezwłóczne zaburzenie. Ztąd niesnaski pomiędzy temi dwóma stronnictwami; komitet centralny zamknięto; niebawem po nocy z 10-go na 11-y stycznia, zamknięto i komitet Mierosławskiego, a dziś całym ruchem kieruje tak zwany rząd tymczasowy. W gazecie Augsburgskiéj stanowczo zapewniają, że Mierosławski znajduje się w Polsce. Sami najzaciętsi jego stronnicy, są byli uczniowie zamkniętéj w roku przeszłym szkoły wojennéj polskiéj w Genui. Arystokratyczne stronnictwo Czartorysko-Montalambertowskie niebrało udziału w powstaniu, w ogóle trzyma się zdala od Mierosławskiego, Bakunina i Hercena. W wiedeńskiej Presse piszą, iż w pewném rewolucyjném ogłoszeniu powiadają, że Francja oszukała Polaków w ich oczekiwaniach, niedopuszczając do Polski przewozu oręża.

Większość powstańców, powiada Gazeta krzyżowa, znajduje się po lasach między Łowiczem, Sochaczewem i Gostyninem. Podług wszelkich prywatnych wiadomości, bandy ich niemogą być większe nad 1000 do 2000 ludzi, dla tego, iż u nich niema ani prowjantu ani zapasów, jak to wcale jest niewątpliwém jeśli spójrzeć na niewolników. Niemasz też między nimi żadnego regularnego urządzenia, żadnéj dyscypliny. Szlachta, obywatele nie współczują powstaniu przyjmującemu charakter kommunistyczny, a zatém zupełnie niepodobnemu do powstania 1830 r. (Wiad. Giełd.)

W Dzienniku Powszechnym czytamy:

D. 25 stycznia (6 lutego) otrzymano szczegółowe wiadomości o działaniach pod Węgrowem oddziału złożonego z 3-ch kompanij piechoty i 3-ch szwadronów jazdy z 6-u armatami, pod dowództwem pułkownika Papaafanasopuło.

Oddział ten, zajmując w przeddzień bitwy stanowisko przy wiosce Szaruta, o sześć wiorst na południowéj stronie od m. Węgrowa, w ciągu całéj nocy był niepokojony przez bandy buntowników, wypadających z przyległych lasów. W końcu, po kilku wystrzałach armatnich, buntownicy zaniechali napadów.

Nazajutrz o godzinie 6½ oddział posunął się ku Węgrowu i o 8-éj zatrzymał się, zająwszy stanowisko w odległości wystrzału armatniego od miasta. Zabezpieczenie stanowiska od napadu buntowników z tyłu, którzy się ukryli w lasach około wsi Szaruta, poruczonem zostało straży rozstawionéj przy obozie i złożonéj z jazdy i piechoty.

Bitwę rozpoczęto o godzinie 9-éj daniem ognia z dwóch dział baterji Nr. 3, piątéj brygady artylerji. Po kilku wystrzałach dostrzeżono w mieście rozruch i wkrótce potém buntownicy zaczęli wychodzić z miasta we wszystkich kierunkach, główna zaś ich massa udała się w kierunku ku m. Sokołowowi. Obrona miasta i zasłonięcie cofającéj się bandy poruczone były osobnemu oddziałowi, który zajął ulicę około rogatek od strony Mokobód.

Dla przecięcia drogi wychodzącym z miasta buntownikom, pułkownik Papaafanasopuło posłał kłusem 4-ty szwadron ułanów Smoleńskich ku drodze wiodącéj do Sokołowa. Ułani rzucili się na nich i zmusili cofnąć się ku miastu, gdzie banda ta zajęła cmentarz. Jednocześnie wyruszył dywizjon 3-éj baterji konnéj artylerji pod zasłoną plutonu 11-éj kompanji piechoty pułku Kostromskiego i 2-go szwadronu ułanów, i rozpoczął strzelanie na bandę.

Wtedy oddział buntowników, który stał przy wjeździe do miasta, wyszedł na pole, lecz będąc rażony kartaczami przez dywizjon konnéj artylerji, skierowany w tę stronę z rozkazu pułkownika Papaafanasopuło, cofnął się w nieładzie, i tylko część jego, około 150 ludzi, pomimo wystrzałów, posuwała się naprzód, broniąc się kosami od atakującego ją drugiego szwadronu ułanów. Dywizjon artylerji zaprzestał strzelania, a pluton 3-go szwadronu ułanów pod dowództwem podpółkownika Fiodorowskiego, ruszył na nacierających. Jednocześnie buntownicy rażeni byli karabinowemi wystrzałami tyraljerów, rozstawionych na prawym boku naszego stanowiska i wkrótce wszyscy zniesieni zostali.

Wówczas artylerja znów posunęła się na stanowisko, piechota zaś zaczęła nacierać na miasto. Po niedługiém działaniu armat, w mieście powstał nadzwyczajny ruch. Pożar wszczęty na początku bitwy z zapalonych przez artylerję stodół, rozszerzając się coraz bardziéj powiększał nieład. Buntownicy tłumnie rzucili się przez ogrody do przyległych lasów, rażeni wystrzałami z dwóch dział znajdujących się przy plutonie piechoty. Tymczasem posuwająca się naprzód piechota zajęła miasto, dokąd poszły za nią inne części oddziału.

Buntownicy zostawili na placu boju 128 zabitych i 9-ciu ciężko rannych, szczególnie z tłumu, który rzucił się na armaty; tych zaś którzy zabici lub ranieni zostali blizko miasta, buntownicy zdążyli zabrać z sobą i liczba ich nie jest wiadomą.

Ze strony wojska nie było zabitych. Jest tylko 6-ciu rannych żołnierzy.

Z mieszkańców miasta zastrzelono przypadkiem dwóch chłopców starozakonnych a buntownicy powiesili dymisjonowanego żołnierza i dwie osoby ze stanu szlacheckiego, podejrzywając ich, jakoby mieli oddać w ręce kozaków dwóch przywódców z bandy buntowniczéj.

— W „Warszawskiéj gazecie Policyjnéj" wydrukowany został d. 14 stycznia rozkaz Ober-policmejstra, zawierający następujące zalecenie władz wyższych:

„Zabrania się osobom prywatnym zbierać się w grupy większe niż z trzech osób na placach i na ulicach. Zabraniają się także zbiorowiska w razach pożarów lub przechodu wojsk. Bramy i drzwi domów powinny być zamknięte o godz. 9-éj wieczorem. Bez latarki nie wolno chodzić w mieście po dziesiątéj, a po jedénastéj wie-

наря не позволяется ходить по городу послѣ девяти часовъ, а послѣ одиннадцати часовъ вечера—запрещается, кому бы то ни было, совершенно показываться на улицѣ до утра.

„Это запрещеніе не касается офицеровъ и военныхъ чиновниковъ. Въ шесть часовъ должны быть заперты кофейни и пивныя лавки, а въ девять часовъ винные погреба, кандитерскія и рестораны. Лица, вступающія въ городъ, исключая крестьянъ, приходящихъ на рынокъ, должны быть снабжены правильными паспортами. Хозяева и управляющіе домовъ обязаны, подъ страхомъ взысканія отъ 25 до 100 р. с., давать знать коммиссару своей части, въ теченіе двадцати четырехъ часовъ, о жильцахъ, которые не заявили о себѣ полиціи, или не представили правильнаго разрѣшенія на пребываніе ихъ въ городѣ. Наконецъ, жители приглашаются строго соблюдать мѣры, предписанныя 2 октября 1861 года, по случаю объявленія осаднаго положенія.“ (Сѣв. Поч.)

Въ Газетѣ „Голосъ“ пишутъ:—Въ „Аугсбургской Газетѣ“ помѣщено слѣдующее: „Генералъ Франковскій, играющій такую видную роль въ польскомъ возстаніи, былъ до сихъ поръ неизвѣстенъ. Подъ этимъ вымышленнымъ именемъ долженъ скрываться не кто иной, какъ извѣстный, по прежней польской революціи, генералъ Высоцкій. Онъ родился въ Варшавѣ, въ 1799 году, такъ что ему теперь 63 года. Въ 1817 году опредѣлился онъ волонтеромъ въ польскую гвардію; въ 1824 году поступилъ въ варшавскую школу, гдѣ отличался передъ товарищами патріотизмомъ и успѣхами въ военныхъ наукахъ; въ 1827 году произведенъ въ подпоручики и, въ качествѣ преподавателя, училъ въ школѣ основаніямъ тактики. Уже въ то время онъ былъ соединенъ тайными узами со своими единомышленниками. Одинъ за другимъ вступили въ союзъ всѣ офицеры гарнизона, и Высоцкій старался пріобрѣсти содѣйствіе другихъ вліятельныхъ людей. Когда, въ 1830 году, вспыхнула революція въ Варшавѣ, Высоцкій былъ въ главѣ нѣсколькихъ сотъ учениковъ прапорщичьей школы. Онъ храбро сражался при Окуневѣ, Ваврѣ и Гроховѣ; затѣмъ, участвовалъ въ походѣ генерала Дверницкаго, пока тотъ не былъ вынужденъ перейти въ предѣлы Австріи; вмѣстѣ съ Дверницкимъ онъ перешелъ въ Галицію, но потомъ бѣжалъ въ Варшаву, гдѣ, въ чинѣ полковника, командовалъ десятымъ полкомъ и сражался съ русскими, осадившими Варшаву. Ему было поручено начальство надъ пѣхотой, защищавшей важный редутъ въ Волѣ. Когда русскіе, послѣ кровопролитнаго боя, взяли штурмомъ редутъ и уже влѣзли на брустверъ, то Высоцкій тяжело раненный, былъ взятъ ими въ плѣнъ. Онъ былъ посаженъ въ тюрьму и военнымъ судомъ приговоренъ къ смерти. Однако, ему удалось убѣжать, и онъ до сихъ поръ проживалъ то во Франціи, то въ другихъ странахъ, пока судьба опять не сдѣлала его главнымъ участникомъ мятежа, свирѣпствующаго на его родинѣ.“

Въ Биржевыхъ Вѣдомостяхъ было перепечатано изъ Nat. Z. извѣстіе, что польскіе инсургенты отняли будто бы у генерала *Синельникова* 100,000 руб. денегъ, въ чемъ и выдали ему росписку. Вотъ что сообщаетъ теперь самъ г. Синельниковъ, по этому поводу, въ С.-Петербургскихъ Вѣдомостяхъ.

Въ N. 19 С.-Петербургскихъ Вѣдомостей, въ выпискѣ изъ National-Zeitung, между прочимъ, объяснено, что я везъ 100 тысячъ денегъ и что дорогою напали на меня инсургенты, обезоружили, очень вѣжливо обыскали, взяли деньги и, давъ мнѣ росписку отъ имени революціоннаго комитета, отпустили.

Считаю долгомъ справедливости объявить, что при проѣздѣ моемъ въ четвертомъ часу утра 11 января, на пятой верствѣ отъ города Бялы, я былъ дѣйствительно остановленъ на дорогѣ большею партіей инсургентовъ; но они меня не обыскивали, денегъ никакихъ отъ меня не взяли, слѣдовательно и росписки никакой не давали; но, узнавъ мою фамилію съ вѣжливостію пропустили, попросивъ только отдать имъ бывшіе у меня револьверы.

Казенныя деньги, которыя везъ чиновникъ въ особой повозкѣ, слѣдовавшей за моимъ экипажемъ, инсургентами также не тронуты и въ цѣлости сданы чиновникомъ въ Брестѣ.

Покорно прошу это объясненіе мое напечатать въ С.-Петербургскихъ Вѣдомостяхъ, какъ фактическое опроверженіе упомянутой статьи.

Генералъ-лейтенантъ *Синельниковъ*,

28-го января 1863. (Бирж. Вѣд.)

Въ *Сѣв. Пчелѣ* напечатано: „*Львовъ*, 2-го февраля. Между 29-мъ января и 2 мъ февраля, нашъ городъ оставило до 500 человѣкъ, вооруженныхъ преимущественно револьверарами, саблями, карабинами и охотничьими ружьями, съ цѣлью примкнуть къ инсургентамъ въ Томашовѣ. Сборнымъ мѣстомъ назначалась кофейня Миллера, на площади Фердинанда, во Львовѣ, гдѣ болѣе бѣдной молодежи раздавали деньги, одежду и остальное снаряженіе. Церемонію пріема совершали члены тайнаго національнаго комитета во Львовѣ, печатныя прокламаціи котораго и секретный журналъ Hasło (сигналъ) ходятъ у всѣхъ по рукамъ.“

ПОЛОЖЕНІЕ

О ПОШЛИНАХЪ ЗА ПРАВО ТОРГОВЛИ И ДРУГИХЪ ПРОМЫСЛОВЪ.

(Продолженіе см. N 9.)

г) Торговля всякими товар ми на ярмаркахъ и установленныхъ торгахъ въ продолженіе опредѣленнаго закономъ или обычаемъ времени, съ возовъ и судовъ, а также изъ лавокъ, балагановъ и будокъ, на ярмарочномъ мѣстѣ или торговой площади устроенныхъ.

Примѣчаніе. Торговля на ярмаркахъ и установленныхъ торгахъ отличается отъ производимой въ такъ называемые торговые или базарные дни, тѣмъ, что на ярмаркахъ и установленныхъ торгахъ могутъ быть продаваемы товары всякаго рода, въ томъ числѣ мануфактурные и колоніяльные, а въ базарные дни допускается продажа только припасовъ и сельскихъ произведеній на опредѣленныхъ для оной мѣстахъ, съ возовъ, судовъ и лодокъ.

д) Строеніе, починка и содержаніе рѣчныхъ, озерныхъ и морскихъ судовъ всякаго рода, не включая сюда содержанія пароходовъ, служащихъ для перевозки грузовъ и пассажировъ.

Примѣчаніе. Собственно каботажное судоходство предоставляется исключительно русскимъ подданнымъ.

е) Извозничество, кромѣ содержанія конторъ для транспортированія кладей и пассажировъ.

ж) Приготовленіе машинъ и аппаратовъ для фабрикъ, а также земледѣльческихъ орудій, химическихъ составовъ и красильныхъ веществъ, и продажа сихъ издѣлій при собственныхъ заведеніяхъ.

5. Крестьянамъ дозволяется, безъ платежа пошлинъ, продавать на базарахъ, рынкахъ и пристаняхъ, въ городахъ и селеніяхъ, съ возовъ судовъ и лодокъ, припасы всякаго рода и сельскія произведенія, а равно крестьянскія издѣлія, означенныя въ росписи Б, приложенной къ сей статьѣ.

6. Ремесленныя и фабричныя заведенія, содержимыя землевладѣльцами въ своихъ имѣніяхъ и крестьянами въ тѣхъ селеніяхъ, къ коимъ они приписаны, освобождаются отъ платежа пошлинъ, если имѣютъ не болѣе 16 работниковъ и не употребляютъ машинъ и снарядовъ, приводимыхъ въ движеніе паромъ или водою.

7. Мельницы вѣтряныя, водяныя и мельницы, приводимыя въ дѣйствіе подвижными паровыми двигателями (локомобилями), освобождаются отъ платежа пошлинъ, если, имѣя не болѣе 16 работниковъ, онѣ расположены на земляхъ ихъ владѣльцевъ внѣ городскихъ поселеній, или на земляхъ находящихся въ постоянномъ пользованіи или собственности того крестьянскаго общества, къ коему владѣлецъ принадлежитъ.

8. Сельско-хозяйственныя заведенія, какъто: маслобойни, лѣсопильни, кирпичные заводы и другія тому подобныя, содержимыя землевладѣльцами въ своихъ имѣніяхъ и крестьянами въ тѣхъ селеніяхъ, къ коимъ они приписаны, освовобождаются отъ платежа пошлинъ, если имѣютъ не болѣе 16 работниковъ и не употребляютъ машинъ и снарядовъ, приводимыхъ въ движеніе постояннымъ паровымъ двигателемъ.

9. Лицамъ всякаго званія въ городахъ дозволяется продавать, безъ платежа пошлинъ за право торговли, только произведенія своего домашнаго рукодѣлія, но не изъ лавокъ или другихъ постоянныхъ помѣщеній, собственно для торга предназначенныхъ. (Прод. будетъ

ВИЛЬНО.

Вслѣдствіе объявленнаго г. Виленскимъ военнымъ губернаторомъ, Гродненскимъ, Минскимъ и Ковенскимъ генералъ-губернатомъ, въ предложеніи отъ 29 сего января за N. 590, на основаніи Высочайшаго повелѣнія, распубликованнаго въ указѣ правительствующаго сената 9 августа 1861 г., военнаго положенія въ городѣ Свенцянахъ съ уѣздомъ, губернское начальство симъ поставляетъ въ извѣстность всѣхъ жителей означенныхъ города и уѣзда, что всѣ обвиняемые въ измѣнѣ, бунтѣ, явномъ неповиновеніи военнымъ и гражданскимъ начальствамъ, или склоненіи другихъ къ этимъ преступленіямъ, хотя бы и непроизошло возмущеніе, въ насиліи, разбоѣ, убійствѣ, грабежѣ и зажигательствѣ, будутъ предаваемы военному суду на основаніи полевыхъ военно-уголовныхъ законовъ.

czorem nikt nie ma zupełnie prawa pokazać się na ulicy aż do rana.

Zakaz ten nie ściąga się do oficerów i urzędników wojskowych. O godzinie 6-ej powinny już być zamknięte kawiarnie i bawarnie, a o godzinie 9-éj sklepy winne, cukiernie i restauracje. Osoby przybywające do miasta, z wyjątkiem włościan na targ idących, powinne być zaopatrzone w prawidłowe pasporta. Gospodarze i rządcy domów obowiązani są pod karą osztrafowania od 25 do 100 r. sr., dawać wiedzieć kommissarzowi swojego cyrkułu, w ciągu 24 godzin o mieszkańcach, którzy się nie zameldowali policji, albo nie złożyli prawidłowéj karty na pobyt w mieście. Nakoniec, mieszkańcy wzywają się pod srogą odpowiedzialnością, zachowywać środki przepisane d. 2-go października 1861 roku z powodu ogłoszenia stanu oblężenia.

— W dzienniku „Głos“ piszą co następuje: W Augsburgskiéj gazecie czytamy: „Jenerał Frankowski, odegrywający taką widoczną rolę w polskiém powstaniu, był dotychczas niewiadomym. Pod tém zmyśloném imieniem musi się skrywać nie kto inny, jak znany z uprzedniéj polskiéj rewolucji, jenerał Wysocki. Urodził się on w Warszawie w 1799 roku, tak, że teraz liczy 63 lata wieku. W 1817 roku wstąpił on jako ochotnik w szeregi polskiéj gwardji: w 1824 r. wszedł do szkoły warszawskiéj, gdzie odznaczał się od innych towarzyszów patryotyzmem i postępami w naukach wojennych; w 1829 r. mianowany podporucznikiem, jako professor wykładał w szkole zasady taktyki. Już wówczas połączony był tajemnemi węzłami z tymi, którzy podobnie jak on myśleli. Jeden po drugim z kolei wstąpili do związku oficerowie garnizonu. i Wysocki starał się wciągnąć do działania innych ludzi wpływowych. Kiedy w 1830 roku wybuchła w Warszawie rewolucja, Wysocki stanął na czele kilku set uczniów szkoły podchorążych. Walecznie bił się pod Okuniewem, Wawrem i Grochowem; potém brał udział w pochodzie jenerała Dwernickiego, póki ten nie był zmuszony wystąpić za granice Austrji, i razem z Dwernickim przeszedł do Galicji, lecz potém wymknął się do Warszawy, gdzie w randze półkownika dowodził 10-tym półkiem i walczył z Rossjanami, którzy oblegali Warszawę. Polecone mu było dowództwo nad piechotą, która broniła ważnéj reduty na Woli. Kiedy Rossjanie po krwawéj walce, wzięli szturmem redutę i wleźli już na palisady, Wysocki ciężko raniony, wzięty był w niewolę. Osadzony został w więzieniu i sądem wojennym skazany na śmierć. Jednakowoż udało mu się uciec, i on dotychczas przebywał to we Francji, to w innych krajach, póki los nie zrobił go głównym uczęstnikiem powstania, miotającego rodzinnym krajem.“

—W Giełdowéj Gazecie była przedrukowana z National-Zeitung wiadomość, że polscy powstańcy odebrali od jenerała Sinielnikowa 100,000 rubli, na co mu i kwit wydali. Oto, co sam pan Sinielnikow z tego powodu w Petersburgskiéj Gazecie nam podaje:

W 19 numerze Petersbugskiéj Gazecie w wyciągu z National Zeitung podano, że wiozłem 100,000 r. i że na mnie w drodze powstańcy napadli, broń mi odebrali, bardzo grzecznie zrewidowali, pieniądze zabrali, i dawszy mi kwit w imieniu rewolucyjnego komitetu, puścili.

Liczę sobie za obowiązek niniejszém objawić, że d. 11 stycznia, o godzinie 4 zrana, na piątéj wiorście od miasta Białéj, rzeczywiście na drodze przez liczną partję powstańców zatrzymany byłem; lecz mnie nie rewidowano, pieniędzy żadnych ode mnie nie wzięto, a więc i kwitu nie dawano; lecz dowiedziawszy się o mojém nazwisku, z grzecznością przepuszczono, po zabraniu przy mnie będących rewolwerów.

Skarbowe pieniądze, które wiózł tuż za mną w osóbnym pojeździe urzędnik, zostały nietknięte i w całości w Brześciu oddane.

Uprzejmie upraszam to moje objawienie w Petersb. G. wydrukować, jako faktyczne zbicie wspomnianego artykułu.

Jenerał-porucznik Sinielnikow.“

Stycz. 28 d. 1863 r. (Gaz. Giełd.)

— W „Pszczole Północnéj“ wydrukowano: „Lwów 2 lutego. Między 29 stycznia i 2 lutego, wystąpiło z naszego miasta około 500 ludzi, uzbrojonych głównie w rewolwery, pałasze, karabiny i myśliwskie fuzje, w celu połączenia się z powstańcami w Tomaszowie. Miejscem zebrania się naznaczona była kawiarnia Müllera, na placu Ferdynanda we Lwowie, gdzie biedniejszéj młodzieży rozdawano pieniądze, odzienie i inne potrzeby. Obrzęd przyjęcia spełniali członkowie tajnego komitetu narodowego we Lwowie, drukowane proklamacje którego i tajemny dziennik Hasło (sygnał) krążą po ręku wszystkich.

USTAWA

O POBORACH ZA PRAWO HANDLU I INNYCH PRZEMYSŁÓW.

(Dalszy ciąg- ob. N. 9.)

d) Handel wszelkiemi towarami na jarmarkach lub ustanowionych targach, w przeciągu prawem lub zwyczajem przepisanego czasu, na wozach i statkach, tudzież w kramach, namiotach i budkach, na jarmarkowym placu pobudowanych.

Uwaga. Handel na jarmarkach i ustanowionych targach różni się od handlu prowadzonego w dniach tak nazwanych targowych, lub rynkowych, tém, iż na jarmarkach i ustanowionych targach mogą być sprzedawane towary wszelkiego rodzaju, w téj liczbie rękodzielnicze i kolonjalne, a w rynkowe dni dozwala się sprzedaż tylko produktów i artykułów wiejskich na wskazanych ku temu miejscach, na wozach, statkach i łódkach.

e) Budowanie, reperacja i utrzymanie rzecznych, jeziornych i morskich statków wszelkiego rodzaju, nie włączając do tego utrzymywania parochodów, służących dla przewożenia ballastu i passażerów.

Uwaga. Żegluga wzdłuż brzegów, wyłącznie dozwala się tylko poddanym rossyjskim.

f) Furmaństwo, prócz utrzymania kantorów dla transportowania ciężarów i passażerów.

g) Wyroby machin i aparatów do fabryk, tudzież narzędzi rolniczych, chemicznych kompozycij i farbierskich produktów, jako też sprzedaż tych rzeczy przy zakładach własnych.

5. Włościanom dozwala się bez opłaty poboru sprzedawać na rynkach i w przystaniach, po wsiach i miastach, na wozach, statkach i łódkach, produkta wszelkiego rodzaju i artykuły wiejskie, tudzież wyroby włościańskie wyszczególnione w wykazie 13 do tegoż artykułu wydanym.

6. Zakłady rzemieślnicze i fabryczne, utrzymywane przez ziemian w swych majętnościach i przez włościan w tych osadach, do których oni są przypisani, wyjmują się od opłaty poboru, jeżeli nie mają więcéj jak 16-u robotników i nieużywają machin lub narzędzi poruszanych parą lub wodą.

7. Wiatraki, młyny wodne—jako też poruszane przez ruchome lokomobile wyjmują się od opłaty poboru, jeżeli mając nie więcéj nad 16-u robotników leżą na gruntach znajdujących się w stałéj używalności lub we własności téj gromady włościańskiéj, do któréj właściciel należy.

8. Zakłady rolniczo-gospodarskie, jako to: olejarnie, tartaki, cegielnie i inne tym podobne, utrzymywane przez ziemian w swoich majątkach, albo przez włościan w tych osadach gdzie oni są przypisani, wyjmują się od opłaty poboru, jeżeli niemają więcéj jak 16-u robotników i nieużywają machin lub narzędzi poruszanych stałym parowym lokomobilem.

9. Osobom wszelkiego stanu po miastach dozwala się sprzedawać bez opłaty poboru za prawo handlu, tylko przedmioty własnego domowego rękodzielnictwa, lecz nie w kramach lub innych stałych lokalach, wyłącznie dla handlu przeznaczonych. (D. c. n.)

WILNO.

W skutek ogłoszonéj przez p. Wileńskiego wojennego gubernatora, jenerał - gubernatora Grodzieńskiego, Mińskiego i Kowieńskiego stopy wojennéj w m. Swięcianach z powiatem w zaleceniu z d. 29 b. m. stycznia za N. 590, na zasadzie Najwyższego rozkazu, opublikowanego w Ukazie rządzącego senatu 9 sierpnia 1861 r. władza gubernjalna zawiadamia niniejszém wszystkich mieszkańców oznaczonego miasta i powiatu, iż wszyscy obwinieni o zdradę, bunty, jawne nieposłuszeństwo władzom cywilnym i wojskowym, lub namawianie innych do tych przestępstw, chociażby zawichrzenie nie miało miejsca, oraz o gwałt rozbój, zabójstwo, grabież i podpalanie, będą oddawani pod sąd wojenny, na zasadzie kodeksu polowego wojenno-kryminalnego.

Część Nieurzędowa.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

KONSTANTYNOPOL czwartek 5 lutego. Przywilej na bank narodowy podpisany wczoraj został między jasną Portą i umocowanymi kapitalistów anglo-francuzkich.

PARYŻ, piątek 6 lutego. „Monitor powszechny“ ogłasza wiadomości z Kochinchiny wysłane stamtąd 1 stycznia z doniesieniem, że powstanie zostało prędko potłumione. Admirał Bonnard wynurza nadzieję, że to doraźne poskromienie rokoszu wywrze na kraj wpływ pomyślny.

PARYŻ, niedziela 8 lutego. Nota Monitora powszechnego przypomina przepisy, ściągające się do ogłaszania rozpraw senatu i ciała prawodawczego, z dodaniem, że niektóre dzienniki przeszły za obręby zakreślone przez prawo; zarząd więc uprzedza, że jeśli ponowią się te uchybienia, mogą one dać powód do odpowiedzialności przed sądem.

Izba prawodawcza przyjęła wczoraj paragrafy 3 i 4 projektu adresu; po wysłuchaniu zaś mowy p. Billault, odrzuciła poprawę pana Juljusza Favre.

Dzienniki oznajmują, że nowe posiłki wojenne, wyprawione zostaną do Kochinchiny.

MADRYT, sobota 7 lutego. Marszałek Serrano odczytał dziś dekret, zawieszający posiedzenia kortezów. Zdaje się, że wkrótce pójdzie za tém ich rozwiązanie. Prośba ministra sprawiedliwości o uwolnienie go od urzędu, została przyjętą. Marszałek O'Donnel, otrzymał nowe dowody zaufania królowéj.

LONDYN, poniedziałek 9 lutego. Na dzisiejszém posiedzeniu izby gmin, lord Palmerston oświadczył, że hrabia Russell wyprawi odpowiedź zgodną ze słowami mowy królowéj, na pismo, przez które rząd tymczasowy grecki zawiadomił o wyborze na tron helleński królewicza Alfreda.

Lord Palmerston oznajmił, że książę koburgski zrzekł się ostatecznie kandydatury do tronu greckiego.

PARYZ, poniedziałek 9 lutego. Na dzisiejszém posiedzeniu, izba prawodawcza przyjęła paragraf adresu, odnoszący się do spraw amerykańskich. Paragraf ściągający się do Włoch był roztrząsany. Komissja projektu adresu, jest tego zdania, że Francja nie jest obowiązaną oddawać Rzymu Włochom.

P. Juljusz Favre bronił poprawy, żądającéj wycofania wojska francuzkiego z Rzymu. Rozprawy jeszcze trwają.

TURYN, poniedziałek 9 lutego. Na dzisiejszém posiedzeniu izby poselskiéj, minister spraw zagranicznych zaprzeczył pogłosce o ustępstwie wyspy Elby.

MADRYT, poniedziałek 9 lutego. Pan Aurioles mianowany został ministrem łaski i sprawiedliwości, na miejscu pana Pastor Diaz, a pan Ulloa, ministrem marynarki na miejscu pana Bustillos.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— **Nowe Dzieła Czeskie.**—Palackiego „Dziejów narodu czeskiego“, wychodzących obecnie w drugiém wydaniu u Tempskiego w Pradze, opuścił już prassę zeszyt dziewiąty. Tamże „Zbioru dzieł Pawła-Józefa Szafarzyka“ wyszedł zeszyt czternasty, obejmujący dalszy ciąg „Starożytności Słowiańskich.“ „Rękopism królodworski“, przełożony na wszystkie niemal języki słowiańskie i na znaczną część europejskich w ogólności, obecnie doczekał się przekładu na język fiński. Czasopismo Muzeum czeskiego zamieściło na próbę parę małych ustępów z tego przekładu, dokonanego przez niepospolitego poetę i znakomitego lingwistę fińskiego p. E. A. Ahlquista. Kanonik Ad. Wirfel wydaje w Pradze dalszy ciąg swych legend o świętych patronach czeskich; w drugim zeszycie tego dzieła znajduje się żywot św. Cyrylla i Metodego, który wartoby porównać z takąż pracą ks. Koszutskiego wydaną po polsku w Krakowie. Nakładem Jarosława Pospiszila wyszedł zeszyt czwarty nader cennego zbioru „Prostonarodnich czeskich piśni a rzekadel“ (pieśni i przypowieści ludu), zebranych przez Kar. Jar. Erbena. Nakładem i drukiem drukarni Juljusza Gregra i Szimaczka wyszedł drugi zeszyt „Bibljoteki klassyków greckich i rzymskich,“ w przekładzie czeskim pp. Kviczaly, Ohaja, Novotnego Zikmunda i Zeithamera; zeszyt ten zawiera dalszy ciąg uczonego, licznemi przypisami objaśnionego przekładu Herodota, co znowu nastręcza nam ciekawe porównania z okrzyczanemi przekładami p. Bronikowskiego. P. Erben pracuje obecnie nad przekładem kroniki Nestora, z któréj kilka rozdziałów było czytanych w przeszłym miesiącu na posiedzeniu Towarzystwa filologicznego w Pradze.

— **Statystyka piśmiennictwa czasowego czeskiego w r. 1862.**—Według sprawozdania w Narodnich Listach umieszczonego, piśmiennictwo czasowe czeskie jest w stosunku do cyfry ludności mówiącéj językiem czeskim, ogromnie rozgałęzione. W roku przeszłym poczet pism politycznych był następujący: 1) Narodni Listy. 2) Hlas (w Pradze). 3) Pozor (przestał wychodzić, z powodu odjęcia redaktorowi jego, znanemu ks. Sztulcowi prawa wydawnictwa za wykroczenia prasowe.) 4) Pražsky Posel (przestał wychodzić). 5) Czas (miał w początku roku bież. zaledwie kilkudziesięciu prenumeratorów, i podobno przestał wychodzić). 6) Pražske Nowiny. 7) Moravan. 8) Moravske Nowiny. 9) Slawie. 10) Opawsky Besednik. 11) Obecne Listy (przestały wychodzić). Pism polityczno-humorystycznych było trzy: 12) Humoristicke Listy, 13) Brejle. 14) Kovarz (pismo nowe). Pism belletrystycznych był znakomity poczet następujący: 15) Rodinna Kronika. 16) Osvieta. 17) Obrazy života. 18) Lumir. 19) Boleslavan. 20) Poutnik od Otavy. 21) Hviezda. 22) Lada. 23) Slovienin (drukowany kirylicą, dotąd podobno wyszedł tylko numer jeden). 24) Posel miru. Pism naukowych było sześć: 25) Czasopis czeskych lekarzów. 26) Prawnik. 27) Živa. 28) Pamatky. 29) Musejnik. 30) Stenograficky czasopis (po czesku i po niemiecku). Pisma pedagogiczne w ilości czterech były następujące: 31) Szkola a život. 32) Szkolnik. 33) Piestoun moravsky. 34) Slovensky narodni uczitel. Muzycznych dwa: 35) Slavoj. 36) Dalibor. Gospodarskich tygodniowych lub miesięcznych trzy: 37) Hospodarzske Noviny. 38) Pokrok hospodarzsky. 39) Besidka hospodarzska. Pisma treści religijnéj były następujące: 40) Czasopis katolickieho duchovenstva. 41) Blahoviest. 42) Hlas (w Bernie). 43) Hlasy ze Siona. 44) Hus. 45) Evangelik. 46) Ewangelicke cirkevni Noviny. Pism tyczących się nauk przyrodzonych w zastosowaniu do przemysłu było dwa: 47) Živnostnicke Listy (przestały wychodzić). 48) Oznamovatel pro hospodarzstwi, prómysl a obchod (przestał wychodzić). Pismo poświęcone modom i gospodarstwu kobiecemu jest tylko jedno: 49) Zlate Dno. Wyłącznieku wzbudzeniu litości nad zwierzętami, jest także jedno pismo: 50) Przitel zvirzat. Oprócz tego, na Słowaczyźnie wychodziło pięć czasopismów w rozmaitych narzeczach czesko-słowiańskich, a mianowicie: 1) Pest-budinske Vedomosti. 2) Cyril a Method. 3) Priatel szkoly a literatury. 4) Sokol. 5) Czernokniażnik, (dwa ostatnie umieszczają też artykuły w języku piśmiennieczym czeskim) Co do porządku wychodzenia, było 6 pism codziennych, 3 wychodzących dwa razy na tydzień, 16 tygodniowych, 11 wychodzących trzy razy na miesiąc, 4 po dwa razy na miesiąc, 6 miesięcznych i 1 wychodzące w terminach nieokreślonych. Z téj liczby na Czechy przypada pism 40 (w Pradze 36, w Pisku 1, w Hradce Kralové 1), na Morawy 5 (w Bernie 2, w Ołomuńcu 3), na Szlązk 1 (w Opawie), na Słowaczyznę 8, i na Amerykę 1 (w St.-Louis). Jeżeli zważymy, że podług popisu w r. 1857 było tylko w Czechach ludności męz. 2,287,804, a żeńsk. 2,490,889, to jedynie wysokiem stopniem oświaty ludu da się wytłómaczyć takie rozgałęzienie się dziennikarstwa.

— **Historji kościoła powszechnego** ks. Melchjora Bulińskiego, professora akademji duchownéj warszawskiéj, przygotowany został do druku tom czwarty. Tom ten obejmuje ważny półtrzeciawiekowy okres w dziejach kościoła od Grzegorza VII do przeniesienia stolicy papieskiéj z Rzymu do Awenjonu.

— **Polska nad ziemą i pod ziemą.** — Wychodzące w New-Yorku w Ameryce pismo miesięczne p. t. „Harper's new monthly Magazine,“ w listopadowym i grudniowym zeszytach z roku przeszłego zamieściło dosyć obszerny artykuł pod szumnym tytułem: „Poland over ground and under-ground.“ Jakiś bezimienny podróżnik zwiedził część Galicji nad ziemią i kopalnie soli w Wieliczce pod ziemią, i opis téj wycieczki wydał pod wspomnionym tytułem. Załączone do artykułu illustracje, co rzadko się zdarza cudzoziemcom, są wiernem odbiciem typów ludności i charakteru okolic. Widok kościoła Panny Marji w Krakowie, a zwłaszcza liczne widoki budowli podziemnych w Wieliczce, przepysznie i wiernie są oddane.

— **Stan urodzajów.**— Piszą z Wołynia:— Rozpatrzywszy się dobrze w około siebie, zaledwie teraz możemy powiedzieć coś o prawdziwym stanie przeszłorocznego urodzaju u nas. Urodzaje mieliśmy w ogólności średnie; w szczególności zaś niektóre produkta bardzo liche. Gryka prawie zupełnie zginęła. Karm dla bydła nadzwyczaj poszedł w cenę: słomy mamy niewiele, owsa również mało, siano zupełnie niedopisało. Jedném słowem wszystko jest drogie, z wyjątkiem koni i bydła rogatego, które sprzedaje się po bajecznie nizkich cenach z powodu drożyzny lub zupełnego braku karmu.

— **Z Wiłkomierza** piszą do nas: Nie wiem dla czego kochani bracia nasi Żmujdzini przyjęli sobie za przysłowie: „śpi jak Wiłkomierzanin;“ że to jest fałsz, dowiodę tego jak dwa razy dwa—sześć!

Przed dwóma czy trzema miesiącami w Wiłkomierzu starannie poczęto się krzątać w zamiarze utworzenia bibljoteki. Pan Ingilewicz i jeszcze jeden dobroczyńca, ofiarowali swoje księgozbiory, 200 dzieł i około 600 tomów wynoszące, przy tém złożono 300 rubli srebrem. Na pierwszy początek było by to nieźle, szkoda tylko, iż wtenczas, kiedy mieszkańcy miasta mozolą się i pracują, dla zebrania kapitału na kupno książek, wtenczas, kiedy nie jeden biuralista, żyjący z czterech rubli miesięcznéj pensji, szlachetnie składa cząstkę wdowiego grosza na ołtarzu dobra ogólnego, my zaś, zamieszkali na wsi śpimy w najlepsze. Jednak niektórzy z nas, dotknięci do żywego prześcignieniem siebie przez miejskich, a najbardziéj niedyskrecyją żmujdzinów, postanowili każdy wnieść na rzecz bibljoteki, po 6 rubli sr. Życzyć tylko trzeba, iżby się to stało dziś a nie jutro.

Najęcie parobków staje się coraz łatwiejszem— za rok lub dwa będzie to rzeczą bardzo łatwą, zwłaszcza tam, gdzie włościanie przeszli na czynsz. Nasi młódsi bracia, nie są to ludzie przedsiębierczy przemysłowi. Zamiłowani w roli, przywykli, zrośli, iż tak powiem, z tym kawałkiem ziemi, na którym się urodzili, trudno im wychylić się nawet chociażby do sąsiedniéj parafji. W końcu, jeżeliby przeszli do sąsiada, to stamtąd przejdą do byłego dziedzica. Przejście z pańszczyzny na czynsz z początku jest niedogodnem, zwłaszcza w wielkich dobrach połączone z licznemi trudnościami. Ale trzebaż być pozbawionym rozsądku i zdrowéj loiki, trzeba się trzymać ślepo nałogu, ażeby zwątpić choć na chwilę o korzyściach moralnych i materjalnych, wypływających z o-[illegible]. Paniczny strach opanował wielu z nas, ażeby nasza ziemia folwarczna nie pozostała odłogiem dla braku robotnika. Czyż to podobna przypuścić do głowy! Włościanin do dziś dnia zostający na pańszczyznie, skoro mógł odbyć powinność dworską i wyrobić swoje grunta, cóż pocznie z tym robotnikiem właśnym lub najemnym, którego używał; potrzebując go dopiéro tylko dla obrobienia własnych poletków, będzie zmuszonym, dla ułatwienia opłaty czynszu, podatków i innych powinności, wynajmować zbywającego, rocznie lub czasowo, jeżeli pragnie dobrego bytu i pomyślności trwałéj. Wiemy z doświadczenia, aż nadto dobrze, że pańszczyzny trzeba było dwóch a nawet trzech dni, dla tejże saméj roboty, dla wykonania któréj wolnonajemni potrzebują jednego. Brak dobréj chęci i wolnéj woli były temu zawadą. Takie jest odwieczne znamię każdego musu.

Trzeba wyznać szczerze, iż w pierwszych miesiącach po wprowadzeniu reformy, byliśmy wszyscy jak zabłąkani w puszczy. Śród zamętu i burzy powszechnéj lękaliśmy się piorunów. Nie dla tego, ażeby reforma nie była w zgodzie z naszem przekonaniem o jéj potrzebie; nie dla tego, ażeby nie umiano oceniać jéj szczytnego przeznaczenia, ale że nieumieliśmy natrafić na pewną drogę, śród tysiącznych błędnych dróżek. Nam było najtrudniéj, gdyż nasz ucząstek, po większéj części złożony z wielkich dóbr; ale dzięki naszemu pośrednikowi, dopiero już przyszliśmy— śmiało mogę powiedzieć— do zupełnego porządku i porozumienia się. Pan Klimowicz niedał się unieść wzburzonemu prędowi czasu, uzbrojony wszechstronnym poglądem na rzeczy, usiłował zawsze legalnie, drogą przekonania, łagodzić drażliwość rozlicznych kwestij. Zatwardziałych zwolenników przeszłego porządku rzeczy, jak również zbytecznych zapaleńców nowego, umiał pogodzić rozumnie. Przez to zjednał ufność gmin, a wdzięczność współobywateli.

Edmund Mikulicz.

— **Przyjaciel pszczół.** Na Szlązku i w Galicji wyrabia się pomyślnie coraz to większy pochop do racjonalnego prowadzenia pszczolnictwa. Ruch ten w téj gałęzi gospodarstwa, z któréj dawnemi czasy słynęła Galicja, jak to opiewali nasi poeci a między niemi Klonowicz, bierze początek głównie od zamiłowanych w pszczolnictwie księży, którzy sami wzorowe i liczne posiadają pasieki. Już ta okoliczność zapewnia temu odnowionemu przemysłowi powodzenie i nadaje szczególny charakter religijny, tak jak pszczoły przedstawiają wzór pracowitości i porządku dla ludu. W ślad za tym popędem ukazują się i coraz liczniéj książki hodowli pszczół poświęcone, a wykazujące nietylko materjalną korzyść tego przemysłu, nietylko sposoby obchodzenia się z miodoróbną pszczółką, ale zarazem dające obrazy pracowitości, zmyślności tego owadu, jako cenny przykład dla ludu. Użytek łączony jest tu z moralnością, a to skojarzenie czyni książkę ciekawą i sposobną dla niższych warstw wiejskiéj ludności. Takiém właśnie dziełkiem jest świeżo w Rzeszowie wyszły Przyjaciel pszczół, ks. Antoniego Misiewicza, plebana w Przybyszówce, który pracę swą starał się wykończyć według wszelkich wymagań pszczolnictwa. Dziełko to rozpoczyna się krótkim zarysem historji pszczolnictwa ogólnéj i w kraju naszym. Następnie idzie historja naturalna pszczół, o chorobach, o karmieniu pszczół. Czwarta część poświęcona jest rozebraniu własności pszczół, społecznemu ich działaniu i ztąd wynikającym naukom moralnym. Część ta nader przystępnie i nauczająca jest opracowana. Piąta część zawiera rozmaitości, tyczące się tego przedmiotu. Książeczkę tę zawierającą wiadomości pewne, każdemu pszczolarzowi polecić możemy. (Gaz. W.)

— **S. p. Kowalski— Lompa.** — Piszą z Krakowa pod 22 stycznia: Wczoraj umarł jeden z weteranów stanu nauczycielskiego, professor Kajetan Kowalski, w 75 roku życia swego. Nietylko w zawodzie nauczycielskim służył on krajowi, lecz oraz poważany dla swéj prawości, pełnił jeszcze wiele lat wybieralny i bezpłatny urząd sędziego pokoju a także posłował na sejmie b. rzeczypospolitéj Krakowskiéj.

Znany pisarz szlązki, Józef Lompa, zamieszkały w Lubszy, pod Woźnikiem, zapadł w ciężką chorobę. Starzec to już podeszły, bo urodził się w 1796 roku. Mimo choroby, pracuje, zamyślając na uczczenie uroczystości tysiącelecia Piastowego, wydać poczet duchownych i świeckich fundacyj, jakie po miastach w Pruskim Szlązku dotąd pozostały. (G. W.)

— Otrzymaliśmy w tych dniach nie wielką, bo zaledwie 51 stronnic druku w 16 zawierającą książeczkę, pod tytułem: „O opiece nad zwierzętami.“

Autorem tego dziełko jest p. Roman Bierzyński, referendarz stanu, członek wielu zagranicznych towarzystw opieki nad zwierzętami. U nas dotąd na ten przedmiot prawie żadnéj nie zwracano uwagi, tak, że praca p. Bierzyńskiego jest piérwszym na tém polu objawem, zachęcającym do łagodniejszego obchodzenia się ze zwierzętami i obznajmiającym nas z czynnościami licznych a od dość dawnego czasu za granicą istniejących towarzystw, których zadaniem jest wpajanie w ludzi politowania i łagodności względem zwierząt. P. Bierzyński, myślami czerpanemi z dzieł wielu znakomitych filozofów i głębokich myślicieli, popiera to główne swéj pracy zadanie: że opieka nad niższemi od nas stworzeniami jest nie tylko nowém i obfitém źródłem miłosierdzia, ale oraz dziełem wysokiéj moralizacji. Człowiek przyzwyczajony obchodzić się łagodnie ze zwierzętami, będzie dobrym i sprawiedliwym względem swych bliźnich. Poprawiać więc los zwierząt jest to poprawiać obyczaje ludzi. Nie wątpimy, że praca p. Bierzyńskiego, tak szlachetne rozwijająca zasady, chętnych znajdzie czytelników; daj Boże, ażeby zasady w niéj wygłoszone przyjęły się choć częściowo i powoli, a poczucie potrzeby założenia u nas podobnego zagranicznym towarzystwa, skłoniło wykształceńsze klassy naszego społeczeństwa do szybszego w tym względzie podążania w ślady za ucywilizowanemi krajami. (G. W.)

— **Trzęsienie ziemi w Poznańskiem.**—Piszą ze Środy pod dn. 25 stycznia: W nocy z dnia 20 na 21 b. m. srożyła się tu i w okolicy ogromna burza. Okropny wicher dął raz mocniéj, to znów słabiéj, połączony z deszczem ulewnym; około północy słychać było głuchy grzmot, silne błyskawice oświecały na chwilę ciemną noc, a potém nastąpiła przydłuższa cisza, podczas któréj zauważano trzykrotne trzęsienie ziemi, to silniejsze, to lżejsze. Poczém znowu wicher dął, deszcz lał, grzmiało i błyskało. Burza wyrządziła wielkie szkody. Wczoraj w Zaniemyślu wyciągnięto czterech włościan nieżywych z jeziora, którzy się na lodzie załamali: 10 innych ciał jeszcze szukano.

— **Muzyka.**— Kilku polskich artystów, zamieszkałych w Pradze Czeskiéj, zamierza urządzić muzykę na dochód ołtarza śgo Wojciecha, w kościele śś. Cyrylla i Metodego, na Karlińskiém przedmieściu. Między innemi przyjmie także w tém dziele współudział i artystka opery czeskiéj, panna Helena Zawiszanka-

— **Bój.**—Donoszą nam ze Lwowa: Między Gońcem a Gaz. Lwowską zaszła opłakana scysja, która nie wiémy nawet na czém się skończyć może. Boimy się jednak, żeby spór ten nie przybrał bardzo groźnych rozmiarów i żeby które z tych dwóch pism, bez względu na i s t n i e j ą c e s t o s u n k i, nie wzięło się do g w a ł t o w n y c h ś r o d k ó w, o których, jak powiada Goniec, nawet mówić nie wolno. Dotychczas obie strony zarzucają się gradem kierujących artykułów, z których każdy, jak twierdzą, ma już być ostatnim; ciskają na się argumentami, tak twardemi, jak łupiny z włoskich orzechów, i migają sobie popod oczy paragrafami swobód i ustaw konstytucyjnych, nadanych nam za pomocą dyplomu i patentu lutowego, słowem, walczą z wielką zajadłością.

„A spotkania plac powietrze!“

ale powietrze legalne, napełnione wyziewami najlojalniejszych kryjówek i zaopatrzone przepisanym stęplem, wraz z dopłatą od nowego roku zaprowadzoną. Goniec twierdzi, że autonomja inkluduje samorząd, Gazeta Lwowska zaś utrzymuje, że samorząd inkluduje autonomję. Może by się dała znaleźć jaka pośrednia droga do pogodzenia zdań, tak wertykalnie sobie przeciwnych, ale zaciekłość walczących nie pozwala im jéj poszukać. Goniec powiada, że niespodziewał się, by w ł a ś n i e Gazeta Lwowska zbijała jego twierdzenia. Na to mu replikuje p. Rudyński w sposób równie dotkliwy, obwiniając go o skrajność w zdaniach. Dość, że zgorszenie dane tą wściekłą polemiką, dochodzi do najwyższego stopnia; szczęściem atoli ogranicza się ono w złych skutkach swoich na bardzo małem kółku, ponieważ donoszą nam, że obydwa pisma razem liczą nie bardzo wiele czytelników, oprócz autora niniejszego sprawozdania, który już wielce zgorszonym być nie może, jako uznany miłośnik walk byków, kogutów, organów dziennikarsko-urzędowych i wszelkich innych stworzeń, obdarzonych od przyrody temperamentem zgryźliwym i tetrycznym.

— **Wydawnictwa dzieł śp. Wład. Syrokomli.** Na rzuconą myśl wydania illustrowanego niektórych wybranych dzieł śp. Władysława Syrokomli, raz już odpowiedział Kurjer Wileński, teraz kiedy Tygodnik illustrowany myśl tę szerzéj rozwija i projekt szczegółowy [illegible]kiem na cyfrach opartym publiczności przedstawia, komitet opieki nad rodziną zmarłego poety, czuje się w obowiązku wytłómaczyć się przed publicznością, dla czego tego projektu przyjąć niemoże.

P. Unger ofiaruje się zakredytować papier, druk i drzeworyty, ale wedle jego wyliczeń koszta wydania jednego tomu wynosiłyby około 92 tysięcy złotych, wedle obliczeń komitetu wydanie pełnych dzieł Syrokomli kosztować powinno około 80 tysięcy złotych. Jakkolwiek tutaj w Wilnie nikt nieofiarował się kredytować tych 80 tysięcy, jednak komitet z pewnością liczyć może, że częścią z uzbieranych już składek, częścią z prenumeraty, koszta te będą mogły być pokryte.

Do wyręczenia zaś tych kosztów daleko więcéj przedstawia nam pewności wydanie pełne dzieł poety, aniżeli jeden tom więcéj ku zabawie niżli ku pożytkowi publiczności służyć mogący.

Dziękować tylko możemy p. Ungrowi za ofiarowany kredyt, ale czulibyśmy się w obowiązku zaraz zwracać mu zaliczone pieniądze, naznaczając zaś cenę tomu na 33 zł. 10 gr. potrzeba by rozprzedać górą 2800 egzemplarzy dla samego opłacenia długu. A dopiéro pozostałych 7 tysięcy egzemplarzy mogłyby się sprzedawać na korzyść osieroconéj rodziny.

Wedle przypuszczeń Gazety Polskiéj, niemożna liczyć na to, aby kraj w dzisiejszym stanie jego finansowych interesów, mógł znaleźć 200 tysięcy złotych na zakupienie trzech tysięcy egzemplarzy pełnego zbioru dzieł Syrokomli; o ileż mniéj liczyć można na to, aby na zakupienie jednego chociaż ozdobnie wydanego tomu, zawierającego najbardziéj znajome utwory poety w 10 tysiącach egzemplarzy, mógł tenże kraj znaleźć 330 tysięcy złotych.

Projekt p. Ungra zdaje się na tém głównie opierać, że łatwiéj jest rozprzedać książkę kosztującą 33 złotych, aniżeli tę za którą płacić trzeba od 60 do 70 złotych (wedle obliczeń komitetu po takiéj cenie się sprzedawać powinny 12 tomów dzieł Syrokomli). Pewno że każdemu łatwiéj wydać złotych 33 niż 60; ale też i na to wzgląd mieć trzeba, za co się płaci; a wprowadzając ten wzgląd do rachunku, zdaje się nam projektowana przez nas cena stosunkowo nierównie niższą, i dla téj przyczyny, nasz rachunek jest nierównie pewniejszym.

Projekt p. Ungra wykazuje w rezultacie około 200 tysięcy złotych zysku dla rodziny, niechcąc przeszkadzać podobnemu przedsięwzięciu, oświadczamy, że komitet opieki przystanie na wyliczenie teraz dla spadkobierców poety, połowy przypuszczonych zysków. Za 100 tysięcy złotych (opłaconych z góry) gotów jest dać wydawcy prawo na drukowanie wybranych przez niego samego na 50 arkuszy utworów Władysława Syrokomli, i żeby powodzeniu tego wydania nie przeszkadzać, wstrzymać się może na lat kilka z wydaniem kompletnem.

Przyjąć jednak na siebie projektowanego ozdobnego wydania komitet niemoże, gdyż nie widzi w tém byńajmniéj zapewnienia interesu spadkobierców. Aleks. Oskierka.

— **Ś. p. Szaciński.**—Donoszą z Humania, o śmierci czcigodnego obywatela Bartłomieja Rawicz Szacińskiego, byłego chorążego powiatu bracławskiego, który zmarł tam, w 84-tym roku życia. Życie to było wzorem cnot i mężną walką z losem, zgon też jego powszechnym był żalem przyjęty. Przez ostatnich lat trzydzieści, zamieszkiwał na Ukrainie w powiecie humańskim we wsi Sinnicy, majętności Teodora Jelowickiego, marszałka humańskiego i tam życia dokonał, otoczony troskliwością i współczuciem całego sąsiedztwa. Wdzięcznem było to poszanowanie starości i zasługi, którego tyle doznał dowodów ś. p. Szaciński. (G. P.)

— **Zabezpieczenie brzegów rzek.**—Piszą z Krakowa d. 23 stycznia: Prezydjum tutejszéj kommissji namiestniczéj obwieszcza, że z loterji Tarnowskiéj na poszkodowanych wylewem Wisły wpłynęło 6,310 zlr. dochodu i takowe złożone zostały w tarnowskiéj kassie oszczędności. Namiestnik Galicji hrabia Mensdorff-Pouilly, mając sobie przyznane przez komitet loteryjny prawo rozporządzalności temi pieniędzmi, powodując się objawioną przy innéj sposobności wolą poszkodowanych, przeznaczył te pieniądze na powiększenie funduszu składkowego, na zabezpieczenie brzegów rzek, które szkody zrządziły, o czém zawiadomił ks. Pukalskiego biskupa tarnowskiego, jako przełożonego w komitecie loteryjnym i wyraził podziękowanie członkom komitetu. (G. W)

— **Towarzysz duchowieństwa katolickiego.**—Odbieramy wiadomość o nowem dziele, jakie przygotowuje do druku ks. Sadok Barącz, znany publiczności z licznych prac na polu historji świeckiéj i kościelnéj, tudzież interesujących monografij. Pracowity ten badacz w ciągu dziesiątka lat wydał historję Ormian w Polsce, historję zakonu kaznodziejskiego, historyczny opis Żółkwi, Stanisławowa, Jazłowca, Pamiętnik z dziejów polskich i t. d. Obecnie wypracowane i gotowe do publikacji dzieło, ma obejmować przeszło trzydzieści arkuszy druku, tytuł jego: T o w a r z y s z D u c h o w i e ń s t w a K a t o l i c k i e g o. Podzielone na trzy odziały, w piérwszym obejmować będzie: patrologję; w drugim wymowę kaznodziejską; w trzecim historję. Patrologja poda Żywoty Ojców świętych i doktorów kościoła katolickiego z krótkim przeglądem nieprzebranych tych skarbów naukowych. Wymowa kaznodziejska obejmie kazania znaczniejszych mówców polskich. Historja—pamiętniki polskie, monografje miast, kościołów, klasztorów, cerkwi i monasterów w dawnéj Polsce. Celem tego zbiorowego dzieła jest wzajemna przysługa naukowa i skuteczna pomoc kształcącéj się ubogiéj młodzieży, albowiem cały czysty dochód z owéj publikacji poświęca szanowny autor na fundusz małego seminarjum we Lwowie. Cena, mimo znacznych kosztów nakładu, nader jest przystępną; wynosi tylko 3 złr. w. a. Czas prenumeraty ustaje z końcem marca 1863 r. Prenumeratorowie raczą się zgłaszać f r a n c o z oznaczeniem należytem swego nazwiska i miejsca pobytu pod adresem: k s. S a d o k B a r ą c z p r z e z B r o d y w P o d k a m i e n i u. (G. P.)

— **Fundusze na restaurację pomników.**—Wedle wykazu obliczonéj przez podskarbiego kassy depozytowéj Towarzystwa naukowego krakowskiego, fundusze na restauracje pomników przedstawiają po chwilę ogłoszonych w piśmie naszém ostatnich wpływów, cyfry następujące: a) Z summy przeznaczonéj przez komitet pogorzeli miasta Krakowa na odnowę nagrobków w kościołach spalonych, pozostało 500 złr. w obligacjach indemnizacyjnych, gotówką, złr. 56 c. 33. Restauracja ta prowadzi się ciągle w kościołach KKs. Dominikanów i Franciszkanów. b) Z darów na opatrzenie nagrobkiem kości Bolesława Wstydliwego w kościele KKs. Franciszkanów przechowanych złr. 333 c. 20. c) Z ofiar na restaurację kaplicy Zygmuntowskiéj w katedrze krak. złr. 516 c. 47. d) Z darów nadesłanych na odnowę grobowca Kazimierza Wgo złr. 604 c. 80: oraz 30 egzemplarzy książki: „R y s d z i e j ó w K a z i m i e r z a W g o p r z e z M i c h a ł a W a n d a l i n a M n i s z c h a, m a r s z a ł k a W g o k o r o n n e g o, które złożył w kancelarji towarzystwa wydawca p. J. Czech, z życzeniem, aby je po cenie dowolnéj (wyżéj nad 75 c. za egzemplarz) sprzedawano, na pomnożenie funduszu restauracyjnego. Powyższe więc kwoty nie pozwalają jeszcze na rychłe rozpoczęcie zamierzonych w katedrze restauracij; mimo, że odnowa sarkofagu Kazimierza Wgo i kaplicy Zygmuntowskiej, do naglących robot należy, a zatém z wiosną przedsięwziąćby ją należało. Wspominając o restauracjach, nadmieniamy: że ostatnie wichry uszkodziły znacznie kolorowe szkła wspaniałych i cennych okien krakowskiego kościoła N. Marji Panny.

— Piszą do nas z **Petersburga**:

Tęskno nam bardzo, że w kalendarzu naszym wileńskim nie spotykamy już pod każdym miesiącem treściwych a miłych wierszyków Syrokomli, do których nawyknęliśmy od kilku lat rzędem: naumyślnie robimy ten zwrót, aby pomówić o Kalendarzu Gospodarskim na rok 1863. A najprzód cena wystawiona na okładce 37 i pół kop. czyli półtrzecia złotego za egzemplarz na papierze lepszym, a 17 i pół kop. czyli 35 groszy za egzemplarz na bibule, jest niezmiernie wysoka w porównaniu z kalendarzami warszawskiemi, we czworo grubszemi i mieszczącemi tyle artykułów dobrze wypracowanych, pożytecznych, ozdobionych drzeworytami i illustracjami; jeśli jeszcze strącimy opłatę stempla, one nawet mniéj kosztują od wileńskiego. W przystosowaniu też cen obu egzemplarzy, cena pierwszego t. j. na papierze lepszym, pokazuje się nadzwyczaj drogą, gdy tymczasem różnica za papier nie powinna przenosić pięciu groszy, dosyć byłoby naznaczyć 40 groszy za lepszy, a półzłotego za gorszy, zważając przytém, że kalendarz wileński musi rozchodzić się w wielkiéj ilości, gdyż przeznaczony jest na ludność chrześcijańską sześciu gubernij, a w Królestwie na takąż prawie ludność wychodzi do dziesiątka kalendarzów. Zasłużony tutejszy księgarz-wydawca p. Wolf, mając nadesłane kalendarze wileńskie, nie chciał nawet wystawić je na przedaż jedynie z przyczyny wysokiéj ceny. Powtóre winniśmy wypowiedzieć wydawcy wielu osób zażalenia innego rodzaju, a mianowicie: że w rubrycе świąt rzymsko-katolickich poczyniono niektóre zmiany w imionach świętych i w dniach im poświęconych, i tak opuszczono Cyrylla i Metodego, Wincentego Kadłubka, Jakóba Strepy, Szymona z Lipnicy, Władysława z Gielnowa, Bronisławy, pięciu braci, także śś. Joachima, Erazma, Elżbiety i t. p. opuszczono wielu znakomitych fundatorów zakonnych, np. św. Jana z Malty (8 lutego), ustanowiciela zakonu kks. Trynitarzy, Jana Bożego fundatora Bonifratrów, Jana od Krzyża reformatora Karmelitów bosych, Alfonsa z Liguori założyciela Redemptorystów i innych świętych. Opuszczona nader ważna [illegible] Różańcowéj. Radzilibyśmy w tym względzie wrócić do dawniejszych kalendarzy, albo trzymać się brewjarza świeckiego, jakiego używa duchowieństwo nasze. Przy téj okoliczności radzilibyśmy wydawcy powiększyć, stosunkowo do opłaty, objętość kalendarza artykułami bardziéj zastosowanemi do potrzeby i pojęcia większéj ilości czytelników, u których kalendarz ze złotym ołtarzykiem stanowią jedyną bibljotekę, jakoto: wiadomościami popularnemi z dziejów, życiorysami świętych patronów i mężów zasłużonych, powieściami, opisami miast, okolic, uwagami gospodarskiemi z praktyki li wyciągnionemi, np. o zagranicznych narzędziach rolniczych, które bez straty pieniędzy i czasu mogą się przystosować do ziemi, rąk i sprzężaju, w prowincjach i t. p. Wartoby też dodać kalendarz mahometański dla użytku Tatarów, a co łatwo wyjąć z rossyjskiego kalendarza akademji nauk. Tuszymy sobie, że wydawca zechce skorzystać nadal z tych kilku uwag naszych, uczynionych mu z przeświadczeniem i życzliwością. A. M u c h l i ń s k i.

PRZEGLĄD ROLNICZY.

Niedawno oglądaliśmy świeży transport machin i narzędzi rolniczych, sprowadzonych do zakładającéj się fabryki hr. Rajnolda Tyzenhauza. Machiny te, jako to młócarnie Clajtona wielkie, mniejsze Ransoma, maneże, sieczkarnie, szrotowniki, grabie konne Nikolsona, pługi i t. p. pochodzące z najlepszych fabryk angielskich w wyrobie, a szczególniéj w odlewach nie pozostawiają nic do życzenia, chociaż z radością i to zauważaliśmy, że fabryki nasze krajowe w wydoskonaleniu odlewów nie wiele już ustępują, a nawet koła trybowe, w wiejalni Cegelskiego tamże stojącéj, niczém się co do dobroci i dokładności odlewu od angielskich nie różnią.

Co do machin sprowadzonych z Anglji, pozwolmy sobie zrobić tę uwagę, że w nich za nadto żelaza, t. j. że wiele części, któreby się dały zastąpić korzystniéj drzewem, tam wyrobione z surowcu; pojmujemy, że to w Anglij korzystniéj i taniéj, lecz dla nas, co fabrykantowi musimy płacić od funta surowcu, w wyrobie bardzo drogo, bo i cenę machin, a ze zwiększonego ciężaru i koszta transportu nadzwyczaj podnosi. Daléj zepsucie się cząstki żelaznéj, u nas, stawi maszynę na długo bezczynną lub wcale jéj reparacją niepodobną czyni. Nareszcie zbyteczny ciężar maszyny lub narzędzia skąd inąd najlepszego, z tego już powodu niepraktycznem go u nas uczynić może. Chcemy tu dotknąć grabi konnych Nikolsona, znajdujących się w składzie. Narzędzie to ze wszech miar doskonałe i tak jak socha lub brona w gospodarstwie niezbędne, przecież przez zbytni ciężar może się stać u nas zupełnie niepraktycznem; powinniśmy bowiem mieć to na uwadze, że ono działać ma, nie na angielskich drenowanych łąkach i polach, ale na naszych zwyczajnych sianożęciach, im więc będzie lżejszém, tém użycie grabi będzie możliwsze i obszerniejsze w zastosowaniu, bo działać będą mogły i na wilgotniejszych, byleby równych łąkach. Dla tego też wolelibyśmy, aby koła żelazne u grabi, co im wiele dodaje ciężaru, zastąpiono drewnianemi, oraz w miejscu wąziutkich dzwon, łatwo się wrzynających w ziemię, dać dzwona u kół szerokie, które i po wilgotnéj łące po wierzchu iść będą. Grabie paro-konne, które tu oglądaliśmy z siedzeniem dla furmana a ztąd i powiększonego ciężaru, w wyjątkowych chyba miejscowościach znaleźć mogą zastosowanie. Spodziewamy się, że fabryka, gdy swe warstaty urządzi, niektóre tylko części składowe machin i narzędzi z Anglji sprowadzać będzie, a inne, zastosowane do miejscowości i naszych potrzeb z właściwego materjału i w należytéj formie sama u siebie wyrabiać będzie, a tak na praktyczność jak i cenę machin i narzędzi wpłynie niezmiernie. Tamże widzieliśmy w działaniu młócarnię Clajtona i lokomobil, którego siłą ta młócarnia była poruszana. Że młócarnia działa dobrze, to niema wątpliwości. Lokomobil, chociaż zbyt mały, przecież wyrób jego dobry, winniśmy tylko zrobić tu uwagę, że u nas w naszym klimacie, stawiając lokomobil na odkrytem powietrzu, a choćby i w budynku, ale w porze zimowéj, chcąc, aby on działał praktycznie t. j. aby jak każda machina wytrzymywał rachunek, należy go opatrzyć płaszczem, t. j. robi się na kotle szczelną powłokę z desek, pokrytą na spojeniach listwami i odległą od kotła na kilka cali, w próżnię tę sypie się i ubija tłuczony węgiel, a płaszcz taki zabezpiecza od ciągłego oziębiania się kotła, co jest rzeczą wielkiéj wagi, bo wtenczas machina w parę godzin staje, potrzebuje trzy razy tyle paliwa, nareszcie tamuje wychodzenie pary szczelinami kotła, które w każdéj nowéj machinie, z początku póki się osad nieuformuje, być muszą, chociażbyśmy najszczylniéj nity zrobili.

Prawda, że brak jeszcze dotąd odpowiednich budynków może być temu na przeszkodzie, ale i w tych jakie są, mogłyby być machiny wygodniéj, a przynajmniéj czyściéj ustawione i utrzymywane;— razi nas ta zupełna abnegacja p. Dyrektora zakładu, ta wywrócona w błoto torfiarka, w gnoju najpiękniejsze maneże, ten lokomobil, który jak przyszedł z Anglji posmarowany dla ochrony tłuszczem, dotąd nieoczyszczony, chociaż był już w użyciu,—to walanie się wszędzie pod nogami części składowych innych narzędzi i machin, jedném słowem, że tu od razu widać, że tu obcy rządzi, którego to wszystko niewiele obchodzi. Odzywamy się tu o tém publicznie, bo wiele życzymy dobrego temu zakładowi i wiele się od niego dla kraju spodziewamy, bo z doświadczenia wiemy, że niedbalstwem obcych przybyszów giną u nas najpiękniejsze przedsięwzięcia, marnieją szczere dla dobra ogółu niesione obywatelskie ofiary. Mówimy i mówić głośno będziemy o każdym tak złym, jak dobrym kroku pp. cudzoziemców do nas przybyłych, jako mistrzów w swym zawodzie, aby ich oduczyć od lekceważenia, bo im się zdaje, że co zrobią to łaska, że im tu trzeba bić czołem że się nikt na ich błędach i lenistwie nie pozna, ale ich mieć będą wszyscy za tak wielkich ludzi, którym dorość kraj cały ledwie po kolana jest w stanie.

Sądząc z postępu roboty, młyn parowy wkrótce otworzonym zostanie, o czém jak i o jego działaniu, mechanizmie, dokładności i dobroci mlewa, oraz o dogodném rozmieszczeniu, jak i cenach na mléwo, nieomieszkamy czytelnikom naszym dać szczegółowe objaśnienie.

— Wiadomo, że dla odgartywania słomy wychodzącéj z młócarni, dla jéj odnoszenia i układania, potrzeba w miarę wielkości maszyny i odległości miejsca na skład słomy przeznaczonego 4-ch do 5-ciu ludzi, co koszt niezmiernie powiększa. Jużeśmy kiedyś wspomnieli o nowym pomyśle urządzenia mechanizmu, do przenoszenia słomy wprost z młócarni na znaczną odległość i podnoszenia jéj do żądanéj wysokości torpu lub sterty. Otoż teraz na zeszłorocznéj wystawie londyńskiéj pojawiły się i były w działaniu trzy takie mechanizmy, zwane Straw Elevators. Najlepszym i najpraktyczniejszym ze wszystkich okazał się przyrząd Wilkinsona i Reuta. Składa się on z tkaniny siatkowéj nieskończonéj, w jednym końcu osadzonéj na dwóch walcach umocowanych w tyle młócarni, a z drugiéj na osi z dwóma kółkami, umocowanemi na wysokich sztandarach o dwóch nogach i dwóch kółkach u spodu. Przyrząd ten działa w ten sposób: słoma, wychodząca z młócarni sunie się po płótnie bez końca aż do sterty lub torpu, które porusza się

za pomocą obrótu dwóch walców znajdujących się przy młócarni. Kółka zaś znajdujące się z drugiego końca płótna w górze, obracają się za pomocą pasa idącego od jednego walca młócarni. Kiedy słoma spada z płótna do sterty lub torpu, to jeden robotnik jest w stanie układać ją tylko równo. Opisany przyrząd jest w stanie przenosić słomę z młócarni na odległości 60 stóp i podnosić ją do wysokości 27 stóp. Oprócz tego można za pomocą tego przyrządu podnosić lub przenosić słomę i do mniejszéj odległości i wysokości, według potrzeby. Używać można tego przyrządu tak do młócarni stałych, jak i przenośnych; i przy przewozie składa się go wygodnie na młócarnię i razem z nią wiezie. Kosztuje 36 funtów szterlingów, t. j. około 225 rub., szkoda, że trochę za drogo. Oprócz tego, winniśmy nadmienić, że przyrząd Wilkinsona i Reuta może stanowić oddzielną zupełnie machinę, niezależną od młócarni, poruszaną za pomocą maneżu lub korby i służyć do składania siana, zboża i t. p. W takim razie płótno bez końca osadzone jest z jednego końca na kółkach umocowanych na wierzchu podpór czyli sztandarów, a z drugiego końca na kołach, stanowiących osóbny maneż poruszany ręką lub końmi.

— W ostatnich czasach wiele mówiono o nowym centryfugalnym (odśrodkowym) ręcznym siewniku, wynalezionym przez Childa w Stanach Zjednoczonych, za pomocą którego jeden robotnik może zasiać w przeciągu godziny od 1 do 2 dziesięcin zboża i cały siewnik kosztuje tylko 9 r. Siewnik ten stanowi maleńka turbina, któréj się nadaje ruch za pomocą rękojeści i dwóch kół zębatych; do niéj z jednego wierzchniego brzegu przyszyty płócienny worek, który nasypany zbożem, zawiesza się na piersi robotnikowi; za pokręceniem korby, turbina wyrzuca wpadające do niéj z worka zboże, które leci, tworząc łuk, środek którego stanowi siejący. Ponieważ tutaj widoczna, że regularność siewu zależy od szybkości obrótów korby i chodu robotnika, to narzędzie to wymaga także wprawy i obznajomienia się, i pracę zawsze od dobréj woli i zdolności robotnika zależną czyni; mimo to wszakże, narzędzie to, tak ze względu prostoty mechanizmu jak i taniości, zasługuje na ściślejsze praktyczne wypróbowanie go przez gospodarzy, tem bardziéj, że rzeczywiście bez najmniejszego wysilenia, jednę dziesięcinę w przeciągu godziny jeden robotnik lekko zasiać może; promień bowiem rzutu ziarna zajmuje 2 sążnie.

Na zakończenie dzisiejszego przeglądu poświęcamy słów parę śp. Maksym. Geralda Wyżyckiego, o którego śmierci niedawno wiadomość nas doszła. Jeszcześmy w miesiącu maju r. z. w celach gospodarskich zwiedzając Inflanty, odwiedzali tego zacnego obywatela, jeszcze nas sam oprowadzał po swém prawdziwie racjonalnie urządzoném gospodarstwie, pokazywał swoją oborę, jedną z piérwszych w tamtych stronach, opowiadał ile go to wszystko trudów i pracy kosztowało, z ilu walczył tak materjalnemi, jak moralnemi przeszkodami, aż wszystko wytrwałością przełamał, niewierzących przekonał dowodnie, bo faktami i tém co to u nas najwięcéj przekonywa, bo czystym dochodem, kiedy każdy z sąsiadów widział, że się dochód z majątku trzy razy pomnożył. A pracując na roli, nie zapomniał o nauce, która coraz nowe skarby odkrywa i ku pożytkowi ogółu je obracał. Jeszcze w roku 1838 wydał dzieło pod tytułem: „Nauka hodowli zwierząt domowych,“ do którego przedmowę śp. Michał Oczapowski napisał; w 1845 r. zaś ujrzeliśmy jego „Zielnik ekonomiczno - techniczny, czyli opisanie drzew, krzewów i roślin dziko rosnących w kraju, jako też przyswojonych, z pokazaniem użytku ich w ekonomice, rękodziełach, fabrykach i medycynie domowéj, z wyszczególnieniem jadowitych, szkodliwych, oraz mogących służyć ku ozdobie ogrodów wiejskich, ułożony dla gospodarzy i gospodyń.“ Znakomita ta praca, z całą sumiennością dokonana, zajęła wiele lat pracy i badań autorowi, zwłaszcza gdy jako energiczny i prawdziwie postępowy gospodarz, całkowicie się jéj poświęcić nie mógł; lecz właśnie w tém dał dowód, że praca na polu praktyki, nie wymawia człowieka od prac naukowych, że czas się znajdzie, że praca piérwsza może wywoływać drugą i obie dopiéro uzupełniają prawdziwą działalność człowieka. Notujemy więc śmierć śp. Gerarda Wyżyckiego jako bolesną dla naszéj literatury rolniczéj i niwy ojczystéj stratę, boć niewielu mamy na tém polu jeszcze pracowników, a mniéj jeszcze takich, którzyby teorję z praktyką, naukę z czynem połączyć i w nim uwydatnić umieli.

Z dzienników zagranicznych dowiadujemy się o śmierci Jonasa Webba, znakomitego hodowcy owiec w Anglji, wyprzedaż którego owczarni, rassy Southdown, niedawno się odbyła, z któréj i do nas na Litwę kilkanaście sztuk sprowadzono.

W Niemczech dnia 1 stycznia r. b. w Berdau skończył życie sławny doktor Koppe, licząc lat 81, ze śmiercią tego męża znakomitego gospodarza i chemika, nie same tylko Niemcy straciły obecnie swego Nestora gospodarstwa, ale i na polu nauki ubyło z nim jednego dzielnego pracownika, którego zastąpić nie każdy podoła.

T. S.

KORESPONDENCJA KURJERA WILEŃSKIEGO.

Washington, d. 16 stycznia.

Dziś już nie ulega wątpliwości, i jest w uściech wszystkich, że Południe wpadło w przepaść ruiny, a my stoimy nad jéj krawędzią. Tam wszystkie nadzieje się osunęły, u nas ryczałtem usuwają się z pod nóg b a n k r u c t w o wielkiemi wypisane literami, przebija się z pod wszelkich blichtrów prawdziwie lub fałszywie wygranych bitew! Złota, srebra ani ujrzeć, papiery wczora spadły o cztery, dziś o 7 procentów, Dolar złoty kosztuje jednego dolara papierowego i czterdzieści setnych. Papierami opłacany urzędnik, żołnierz, robotnik, więc o tyle traci, o ile kruszec się podniosł w wartości. A kupiec, przekupień, dostarczający żywności, odzieży i t. p, potrzeb odlicza procenta, stąd drożyzna niesłychana. Do zgroz wojny, przybyły jéj nieodzowne towarzyszki choroby i zarazy. Ospę roznieśli murzyni, zbiegi, po całym kraju. Jakaś sroga boleść gardła, zwana difterją, gwałtowniejsza od k r u p u w skutkach, zmiata dorosłych i niemowlęta. W niektórych miejscach z licznych rodzin, nie zostały jeno stroskany owdowiały ojciec, lub w rozpaczy jedna matka. Złoczyńców, rzezimieszków roje snują się po kraju, a prawo tych tylko ściga, co więcéj cywilizowanym trybem, gwałt społeczności ustawom wyrządzają.

Wśród takiéj boleści i tak smutnego stanu, pomyślicie zapewne, co też to za żałoba być musi u was? Gdzie tam hulanka, wesele, zdają się rość w stosunku niedoli. Tam pod Fridericksburgiem pada przeszło 12 tysięcy ludzi z naszéj strony, tegoż samego dnia teatr się pali na rogu jednym ulicy a na drugim radośna muzyka brzmi, kadryle, walce, i opiłe wesołych w mundurach i bez mundurów bawią się czeredy. Krew się leje pod Murfreesboro w Tennessee, a lager z beczek w Waszyngtonie! Obliczono, że 15 tysięcy beczek piwa wypito w stolicy tegoż samego tygodnia, kiedy Rosencranz odniosł to walne zwycięztwo, które go tyleż tysięcy ludzi kosztowało.

Dziwne, zaiste, zjawisko przedstawia ten nasz tu kraj. Mówią, że to jest skutkiem wytrwałości i przedsiębierczości tego kraju. Być może. Ale trudno uwierzyć, nie widząc oczyma własnemi, trudniéj się przyzwyczaić, niezmierzywszy żywiołu składającego ludność.

Do bitw, pod Fridericksburgiem straconéj, pod Murfreesboro wyygranéj, dodać trzeba znaczne rozprawy pod Springfield w Missouri, kędy odparto południowców z wielką stratą; klęskę d. 1 stycznia pod Galveston, w Texas, kędy pierwszy raz flota nasza dała się złapać, kanonierskim statkom Texanów; odstąpienie drugi raz od oblężenia Vicksburga d. 3-go i kilka mniejszych utarczek w Karolinie północnéj, w Kentucky i w Wirginji. Z utarczek naszych widziałem dzienniki niektóre natrząsają się, bo je liczymy zwykle na pół tuziny. Istotnie to są utarczki, ale krwawe, uparte, wściekłe, albož to kiedy inaczéj było, gdy się bratnia krem przelewała w domowéj wojnie. Zapewne w wielkiéj bitwie pod Akcjum, swoi ze swemi się bili, ale rzecz tu jest inna, inna podstawa, a jakkolwiek liczba poległych zdać się może mała, utarczki nasze, nie na tuziny liczyć trzeba, ale na godziny dnia każdego. Bój pod Richmond trwał dni 16 bez przestanku, pod Murfreesboro 5 dni i nocy zabijano się wzajem. Kędy tak uporczywie strony walczą, tam zboleścią liczyć trzeba i ofiary i zawziętość i liczby bojów. Walka w Amereryce nie jest podobną do walk w Europie, chyba tylko co do prochu i broni.

Wspominałem może pierwiéj o pobudkach tutejszéj wojny. Od czasu odezwy prezydenta Lincolna, walka ta nabierać się zdaje charakteru dzikości. Ruina, zabor własności jakiejkolwiek rodzi oburzenie, zgrozę, ale dotknięcie niewolnictwa zdaje się wywoływać wściekłą zemstę. Nie możemy tu przytaczać słów, ani p. Jeff. Dawisa prezydenta Południa, ani wyrażeń, jak na jeden ton nastrojonych gazet południowych, z okoliczności tego emancypacyjnego wyroku, ale zapewnić możemy, że władze i organa w Richmondzie do ostateczności są przyprowadzone.

W Meksyku dotąd, sprawy Francji nie idą tak łatwo jeszcze jak chcą głosić sprawcy prawdziwi téj wyprawy, Almonte i spółka. Wszakże co się wyda dziwném każdemu, to, że Zjednoczone Stany, które niedawno za Monroë nauką obstawały: t. j. że Europa nie powinna, nie będzie się mięszała w rzeczy Ameryki, dziś z największą są powolnością dla cesarza Francuzów, i mimo silnéj protestacji ministra meksykańskiego, pozwalają francuzkiemu wojsku, we wszystko się opatrywać w New-Yorku; w Philadelfji nawet w dawaniu téj pomocy, zdają się okazywać pewną nieszczerość dla sąsiadów dawnych.

Dwa tygodnie niespełna, ludność New-Yorkska posłała dla robotników w Manchester okręt pełny żywności. Wczora podobnie naładowany wypłynął do Liverpoolu z Philadelfji. Na wieść samą o przygotowaniach do pierwszego, mieszkańcy Manchesteru wygotowali adres do prezydenta Lincoln, z wyrazami żywéj sympatji dla sprawy północnéj. W przeciw—postawieniu temu, czytamy dziś poselstwo Jeffersona Dawis do kongressu w Richmondzie, w którém użala się na oziębłość Europy dla skonfederowanych, oskarża Północ, już teraz nie o najazd i zaczepkę, ale o mordy i niecywilizowaną niechrześcijańską broń, skazuje wszystkich oficerów Z. S. na oddanie władzom wyłącznym Stanów, których dosięga odezwa Lincolna, aby tam wedle praw stanowych byli sądzeni i karani za u p r o w a d z a n i e m u r z y n ó w. Jest to zrzucenie niejako ze swoich bark odpowiedzialności za środek pierwiéj wypowiedziany, czyli ryczałtową egzekucję rozrzuca na wiele punktów całego południa.

Od czasu ostatnich wyborów w New-Yorku, New-Jersey, Delaware i w. i. miejscach, zdaje się, że Południe nabrało więcéj nadziei i więcéj uporu, bo partja w tych stanach tryumfująca zawsze trzymała z interesem plantatorów. Jednakże z drugiéj strony, jeżeli ultimatum podane przez dziś zwanych P e a c e d e m o c r a t e s (demokratów pokojowych) odrzucą ze zwykłą sobie arrogancją przywódcy w Richmondzie, można się obawiać ważnéj wojny, a może energiczniejszego prowadzenia rzeczy.

Pieniężnym powikłaniom i partji przychodzącéj do steru, oraz oświadczeniom wręcz przeciwnym w Kentucky przypisać należy chwianie się w téj chwili administracji, komu powierzyć znowu naczelne dowództwo wojsk. Mac Clellana woła wojsko i północ po za administracyjną partją. Aby wyjść z téj zagadki, jest mowa oddać władzę nad wojskiem kommisji złożonéj z kilku jenerałów. Kongres wobec takich okoliczności, będąc przytomny, zdejmować zdaje się wszystkie odpowiedzialności z gabinetu i prezydenta. Zaczął przed dwóma laty dość łatwo swe działania, chociaż radził, pod groźbą prawie dział nieprzyjacielskich, ale dziś uwikłany w trudności finansowe, czując może zdała fatalną ostateczność chce zemścić się na Południu przez połączenie się żelazną drogą z Kalifornją już przyjętą, a teraz nowym olbrzymim planem otworzenia kanału, dostatecznego roztworu do przyjęcia okrętów największych, łączącego rzekę Mississippi z wielkiemi jeziorami pod Chicago. Jeśli to dzieło się uda, naturalnie, że Nowy Orleans spadnie na wioszczynę a inne miasta, bądź co bądź, będą pokornemi sługami St. Louis i Chicago.

Przedsięwzięcie podobne, może się wydać dziwném, dla ciała radzącego o losach kraju, o potrzebach wojska, od trzech a nawet sześciu mieśięcy nieopłacanego, może się jednak wytłómaczyć znajomością dziwnych kontrastów kraju tego. Są kapitaliści, którzy czy z rachuby, czy z przekonania niedadzą nic ani Południowi, ani Północy, a którzy robotę kanału proponowanego wezmą w ręce swoje; tymi kapitalistami są bogacze w Londynie, Liverpoolu i t. d. bo oni są pewni swych procentów i bezpieczni o kapitały; przekonani będąc, że nie liczba, pieniędzy, ale ich obieg robi bogactwo, wkładają kapitały w każde przedsiębierstwo kędy więcéj ruchu się spodziewają; zapewne warunek bespieczeństwa jest konieczny, a tego ani Południe ani Północ ani chcą, ani mogą naruszać, owszem wszystko dlań poświęcą, bo muszą. Repudjacie, znane haniebne trazakcje z lat 1835 1840,—splamiły najwięcéj Południa stany, drogo je opłacono, aby chciano probować raz drugi.

Wszystkie powagi się zgadzają, że istotną przyczyną wojny w Ameryce nie jest niewola murzynów, że ta kwestja służy za dotykalną czyli pozorną pobudkę, wywołującą skutecznie ciemniejszą klassę białéj ludności. Co do nas, zupełnie się z tém założeniem zgadzamy, ale dziwna jest otrętwiałość téj czarnéj massy na ruch obecny, z jaką przyjmuje i tryumfy i straty strony, która jéj może rozwiązać pęta. „God bless aby“ jest summą entuzjazmu dla p. Lincolna i jego żołnierzy. „Dear good massa,“ jest drugą summą przywiązania dla dawnego porządku pana. Ani ochotą usługi, ani skwapliwością w podaniu wody umierającemu na polu, nie odznaczył się nigdzie murzyn; czeka, zdaje się, z założonemi rękami, aby dlań gotowe oddano wychłodzone kołacze. Są wyjątki prawda, ale nader nieliczne, tak jak są prorocy między czarnemi, którzy przepowiadają, że po emancypacji czeka ich wygnanie lub wytępienie ostatnie, te zapowiednie zdaje się wsiękły więcéj w murzynów pojęcie, niż dzisiejszych obietnic nadzieje. Są biali, uczeni kaznodzieje, którzy podobne wrażenie, utwierdzają swemi tajemniczo wrógiemi przebąkiwaniami.

Dnia 14 przyszłego lipca ma być w Hamburgu rolniczy zjazd i wystawa. Fabrykanci machin, i podobne delegacje, nawet przedsiębiercy, wybierają się w wielkiéj liczbie. Jeśli z tego com spostrzegł tu w departamencie rolniczym rządowym pod P. Newton, wnosić mogę, będzie to bardzo ważne i godne odwiedzenia zebranie.

H e n r y k K. K a ł u s s o w s k i

ROZMAITOŚCI.

— Waga ludzkiego mozgu bywa bardzo rozmaitą. Mózg Kromwella miał ważyć 100 uncij, mózg lorda Campbella wazył tylko 53 uncje, Bajrona 79 uncij, a znakomitego Cuvier'a $64\frac{1}{2}$ uncji. Tiedeman, z lekarskiéj praktyki swojéj, podaje jako fakt na szczególną zasługujący, uwagę, że mozgi dwóch zupełnych idjotów ważyły jeden 20 uncji 4 drachmy, drugi 23 uncje 4 drachmy.

— W liście z Turynu piszą, że jeden bogaty Anglik ofiarował doktorowi Zanetti 2,200 franków (550 rubli) za kulę wydobytą przezeń z nogi Garibaldiego. Szlachetny doktor jednak nie zgodził się przedać téj drogiéj dla siebie pamiątki, lecz ma przesłać ją dla przechowania do Muzeum neapolitańskiego.

— Nowy dyrektor francuzkiéj cesarskiéj rdukarni p. Anzelm Petetin, zabronił kobiétom używanym do robót w tym zakładzie nosić krynoliny.

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

Объ измѣненіи движенія пассажирскихъ поѣздовъ, начиная съ 31 января 1863 года.

Начиная съ 3-го января 1863 года пассажирскій поѣздъ, отправлявшійся до сего времени изъ Вильно въ Петербургъ въ 3 часа по полуночи, будетъ отмѣненъ; а за симъ будетъ отправляться ежедневно изъ Вильно въ Петербургъ пассажирскій поѣздъ въ 5 часовъ 35 минутъ пополудни.

Пассажирскій поѣздъ въ Вержболово (на Прусскую границу) будетъ отправляться изъ Вильно вмѣсто 10 часовъ 10 минутъ въ 10 часовъ 40 минутъ утра.

Съ 1 февраля пассажирскій поѣздъ въ Бѣлостокъ будетъ отправляться изъ Вильно вмѣсто 6 часовъ 10 минутъ утра въ 10 часовъ 10 минутъ утра,

Часы отправленія поѣздовъ опредѣлены по мѣстному времени. 1—73

OGŁOSZENIE.

O zmianie ruchu pociągów passażerskich począwszy od 31-go stycznia 1863 roku.

Począwszy od 31 stycznia 1863 roku pociąg passażerski odchodzący dotąd z Wilna do Petersburga o 3-éj godzinie po północy będzie skasowany, a następnie odchodzić będzie codzień z Wilna do Petersburga pociąg passażerski o godz. 5-éj min. 35 po południu

Pociąg passażerski do Wierzbołowa (do granicy pruskiéj) będzie odchodzić z Wilna zamiast o 10-éj i 10 minucie, o godzinie 10 i 40 min. zrana.

Od 1 lutego pociąg passażerski do Białegostoku będzie odchodził z Wilna zamiast o godz. 6-éj 10 minucie zrana, o 10-éj godzinie 10 min. zrana.

Godziny odprawowania pociągów oznaczone są podług horyzontu miejscowego. 1——

FELIKS STYPUŁKOWSKI

Krawiec męzki

PRZYBYŁY Z WARSZAWY,

obrał stałe mieszkanie w domu byłym Puslowskich, a teraz okręgu naukowego, przy ulicy Wielkiéj pod N. 76, i otworzył

Magazyn gotowego męzkiego odzienia

WEDŁUG NAJNOWSZYCH WYMAGAŃ MODY.

WSZELKIE OBSTALUNKI

Odnoszące się do jego zawodu, przyjmuje i rychło wykonywa. Staraniem usilnem nowo przybyłego do Wilna będzie: usilną i rzetelną pracą na względy publiczności zasłużyć; prosi przeto o poparcie dobrych chęci. 1—69

Do księgarni MAURYCEGO ORGELBRANDA w Wilnie, nadszedł nowy i WIELKI ZAPAS

Albumów do Fotografij

od najskromniejszych do najwytworniejszych (w Wilnie nigdzie dotychczas nie widzianych) gatunków. Ceny znacznie zniżone.

Fotografje znakomitosci krajowych i zagranicznych

po 30 kop. za sztukę,

pomieniona księgarnia ciągle sprowadza. Ostatniemi czasy otrzymała portrety lub całe figury następujących osób:

Bartoszewicz Jul.
Bem, jenerał.
Białobrzeski X.
Chojecki Edmund.
CzartoryskaIzab. z córkami.
Czartoryski Adam z synami.
Delegacja obywateli m. Warsz.
Devrient, Art. dram.
Dietl, Rektor uniwer. Jagiellońskiego.
Działyński Tytus.
Goltz Adam.
Gołębiowski Łukasz.
Goszczyński Seweryn.
Hiszpański Stan.
Huss.
Kant.
KONSTANTY W. Xiąże, z synem.
Kremer Józef.
Kościuszko Tadeusz pod
— Racławicami.
Królikowski Jan, art. dram.
Liszt.
Łubieński Leon.
Łęski, minister sekr. Stanu.
Magnuszewski Dominik.
Natanson Jakób, prof. szk. głównéj.
Oczapowski Michał.
Orłowski, malarz.
Panczykowski, ar. dram.
Pius IX i jego dwór.
Prokop, X.
Przyłuski, arcyb. Poznański.
Raczyński Edw. hr.
Rafael.
Robespierre.
Rządcy Europy.
Sobieski Jakób.
Sołtyk.
Stawiski Edmund.
Syrokomla na łożu śmiertelném.
Szopowicz.
Szymanowski Wacław.
Taglioni Marja.
Tyszkiewicz Eustachy hrabia.
Weber J. Marja.
Wołowski.
Zamojska hr. Augustowa
Zieliński Gustaw.

Poprzednio wydany katalog, obejmujący kilkaset fotografij, na żądanie bezpłatnie się dostarcza. 2—63

Nakładem MAURYCEGO ORGELBRANDA w Wilnie, wyszły następujące nowe kompozycje

LUDWIKA NOWICKIEGO,

NIE OPUSZCZAJ NAS.

Pieśń religijna F. Brzezińskiéj,

UŁOŻONA NA FORTEPIAN.

Cena 60 kop. Z przesyłką pocztą 85 kop.

Hymn do Najświętszej Panny

W OSTRÉJ-BRAMIE.

SŁOWA WŁADYSŁAWA SYROKOMLI.

Cena 30 kop. Z przesyłką pocztą 50 kop. 2—64

KORDYAŁ PEPSINY

NOWE ODKRYCIE D-ra CORVISART,

Nadwornego lekarza cesarza Francuzów.

Pepsina jest sokiem gastrycznym, czyli żywiołem trawienia oczyszczonym, który natura sama w żołądku zwierząt płodzi i wydaje dla spowodowania i odbycia funkcji trawienia. Brak jéj w żołądku sprawia ociężałość, senność, brak apetytu, flegmę, ból głowy, boleści żołądka, zapalenie i nabrzmienie kiszek, odbijanie, wymioty po jedzeniu, nabrzmienie błon śluzowych, utratę sił i ogólną niemoc. Kordyał ten najsilniéj działa, kiedy idzie o wzmocnienie zwątlonego żołądka i zapobieżenie niknieniu organizmu, po złośliwych gorączkach: zgniłéj i tyfoidalnéj, przeciw wymiotom kobiet w stanie ciąży.

Środek ten upoważniony został przez Paryzką akademję medyczną.

Składy: we Lwowie u p. Rucker pod srebrnym orłem i w Krakowie u p. Molędzińskiego pod Barankiem. 6—734

Nowości Muzyczne

Nakładem i wydaniem ANT. KOCIPIŃSKIEGO w Kijowie i Kamieńcu pod.

(W Wilnie u Józ. Zawadzkiego, M. Orgelbranda; w Warszawie u Gebethnera i Wolfa; w Petersburgu u Feod. Stellowskiego).

Na Fortepiano na dwie ręce (solo).

	Rub.	K.
Arditi, L., Il Bacio. Valse brillant. arang.	—	75
Bąkowski, D. Dumka . . .	—	45
Büchner, Chr. E., Op. 23 Melodie russe. paraphrasée . .	1	5
— — Op. 24. En Gondole. Morceau de Concert . .	1	20
Czapek, J., Śpiew Ukraiński. Fantazja. Nowe wydanie . .	1	20
Czetwertyńska, Janina, wezwanie do Mazura. Przekład . . .	—	60
Gerke, A., Pieśnia i Szumka. (Ukraińska). Nowe wydanie . . ,	—	90
Iżycki, Wład., Op. 9. Polonez. (na skrzypce z Fortepianem) .	—	90
— To samo, na sam Fortepian. Przekład . .	—	60
Kalliwoda, And., Prémiére Guirlande musicale sur des thêmes de l'Ukraine .	1	20
Kocipiński, A., Pieśni na Podolu, Ukrainie i w Małorossji. Zeszytów 6 . Każden po	1	25
Kollischer, Ph., La Gaieté. Polka tremblante .	—	30
Konarski, Paraphrase mélancolique sur la Mazourka caractéristique .	1	20
Miller, Konst., Duma o Stefanie Potockim. (Śpiew historyczny przez księżnę z Czartoryjskich Wurtembergską). Parafraza w kształcie Fantazji .	1	5
— Władysław Łokietek. (Śpiew historyczny przez J. P. Laurę Potocką). Parafraza w kształcie Fantazji . .	1	5
Panotschini, A., Trovatore. Scéne, Miserere et Air. Paraphrase . .	1	80
Witwicki, Jós., Op., 34. Invitation. Polka de Salon . . .	—	60
Zawadzki, Mich., Op. 62. Marche sur des Airs Polonais . . .	—	45
Ziętarski, Rom., Op. 26. La Priére du matin. Morceau musical . Nouv. Edit.	—	90

Wypisującym za Rsr. 10 lub więcéj, koszta przesyłki (pocztą) nie liczą się. 2—975

Fosforan Żelaza

(Phosfate de fer),

którego sprzedaż upoważnioną została w Rosji, Francji, Hiszpanji, Brazylji i Portugalji. Ten preparat, nowo wprowadzony w użycie lekarskie, zawiera w sobie żelazo w stanie płynnym; ze skutkiem się używa, w chorobach przy znacznem osłabieniu sił, z przyczyny niedostatku krwi, w białych upławach, w chorobach kości i tym podobnych, podług spostrzeżeń w wielu szpitalach paryzkich, działa daleko lepiéj jak pigułki z mleczanu żelaza (lactate de fer) żelaza oczyszczonego od niedokwasu (le fer par l'hydrogene), syropu pigułek z jodku żelaza. 6—989

Doniesienie dotyczące Bandażów elektromedycznych D-rów Marie.

Niżéj podpisani oznajmujemy publicznie, że Bandaże Elektro-medyczne naszego wynalazku, za które otrzymaliśmy Brewet we Francji, leczące ruptury wszelkiego rodzaju, znajdują się w Warszawie jedynie u p. Mrozowskiego, na ulicy Podwal N. 482 i u p. Chróścickiego w Wilnie. Te o których p. Pik, optyk w Warszawie donosi publiczności, jakoby od nas pochodzących są podrabianem i niedokładnem naśladownictwem, nie mogącem wywierać podobnego naszym działania.

Aby publiczność nie dała się pochwycić kłamliwym ogłoszeniom p. Pik tak co do ceny, jak i co do pochodzenia bandażów, mamy sobie za obowiązek oznajmić, że na bandażach naszych wyryty jest napis: „Marie Frères médecins inventeurs.“ Sposób użycia również dołączony jest do każdego bandaża.

Paryż, dnia 26 grudnia 1862 r.—Bracia Marie Lekarze na ulicy de l'Arbre Sec N. 44 w Paryżu.

Składy w aptekach Petersburgskich, Moskiewskich i w Wilnie u p. Chróścickiego. 2—62

ZNAJDUJĄCY SIĘ PRZY KSIĘGARNI p. f.:

JOZEFA ZAWADZKIEGO

W WILNIE

SKŁAD FORTEPJANÓW ZARGANICZNYCH

zaopatrzony został obecnie w znaczny wybór Fortepianów Palisandrowych z mechaniką Angielską jako też i Angielsko-Niemiecką (Repetitions-Mechanik), bardzo wykwintnego i sumiennego wykończenia a pochodzących z najlepszych fabryk Niemieckich jako: ROSENKRANZA w Dreźnie (którego wyborne instrumenta od lat kilku są tu już znane). I. G. IRMLERA w Lipsku (najdawniejszéj i najsłynniejszéj tego nazwiska w Niemczech) a wreszcie Jul. BLUTHNERA w Lipsku, którego wyroby patentowane ogromną wziętość w ostatnich czasach za granicą zyskały. Ceny od rsr. 460—480.

Tamże znajdują się Pianina Palisandrowe z mechaniką Angielską na ceny rsr. 300, oraz Fortepiany Wiedeńskie Orzechowe, lub Palisandrowe z plattą żelazną i bez, na ceny rsr. 325—365.

Fabryki wyżéj pomienione tak powszechną sławę za granicą posiadają, że wyroby ich we wszystkich znaczniejszych składach fortepianowych po miastach stołecznych znaleźć można. Firma też nasza oddawna z fachem muzycznym blizko oznajomiona, tylko takie instrumenta wypisuje, które wszelką rękojmię trwałości i dobroci mają. Zresztą publiczność muzykalna, mając każdego czasu kilkanaście fortepianów z rozmaitych fabryk do wyboru, sama zapewne najlepiéj przez porównanie wartość ich ocenić potrafi.

Prócz fortepianów w powyższym składzie znajdują się:

1) ORGMELODIONY Paryzkie z fabryki Aleksandra et Fils, dębowe o 4-ch oktawach na rs. 70 i mahoniowe o 5-ciu oktawach na sr. 125; Orzechowe z fabr. Kaufmana w Dreznie wielkich zalet sumiennego wykończenia o 5 oktawach z 8 regestrami. Rsr. 215.

2) SKRZYPCE i ALTÓWKI z fabryki Vuillaume w Paryżu od rsr. 8—22.

3) WIOLONCZELLE z tejże fabryki ze smyczkiem i futerałem na rs. 90.

4) SMYCZKI do Wiolonczelli, skrzypiec od 1 r. 25 k. do 8 rs. 3—39

Прибывшіе въ Вильно отъ 28 января до 1 Февраля.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ:

Свіонтецки Генрикъ съ женою; Болтуць Тит; Миликонтъ-Нарвойшъ Казимиръ; Гриневецки Эузебюшъ; Янушкевичъ Михайлъ; Бр. Ропп Людвикъ мир. поср.; Любовицки Александръ; Нолубински Генрикъ: Померпацки Ярошъ; Буцевичъ Валерянъ; графъ Толль ген. маіоръ; Хмѣлевски ст. сов.; Шталь Николай отст. полк.; Вишневски подполк.; Лавриновичъ Мат. кол. сов.; Клочковски Каз. кол. сов.; Родинъ надв. сов. зъ семействомъ; Клочковски Артуръ инж.; Михальцовъ инж.; Малаховски Болесл. инж.; Валха Іос. кол. секр.; Фасмеръ кол. секр.; Лауданcки Корнетъ уланъ; Подлевски Ѳома; Радолински Теофиль; Шкоде штачсъ-кап.; Климански Напольеонъ; Богдановичъ Зевонъ мир. поср; Сташевски Петръ кол. ас.; графъ Плятеръ Евгени; гр. Солтанъ Воицехъ съ женою; Волловичъ Слон. уѣзд. предвод.; Гружевски Сигисмунтъ; Вилгоцки Дом. кол. сов. съ женою; г-жа Муратова жена надв. сов. Макаревичъ шт. кап.; Семеновъ кап. подпор. Пермикинъ; Фолькертъ нач. тел. въ Ковнѣ; Ельски Корнетъ; Роголински Маріянъ.

Przyjechali do Wilna od 28 stycznia do 1 lutego.

HOTEL NISZKOWSKI.

Świątecki Henryk z żoną; Bołtuć Tytus; Milikont-Narwojsz Kazimierz; Hryniewiecki Euzebjusz; Januszkiewicz Michał; B. Ropp Ludwik sędzia pojedn.; Lubowicki Aleks.; Połubiński Henryk; Pomarnacki Jarosz; Bucewicz Walerjan; hr. Toll jen.-major; Chmielewski rad. st.; Stahl Mikołaj dym. półk.; Wiszniewski podpółk. Ławrynowicz Mat. kol. rad; Kłoczkowski Kaz. kol. rad. Rodin rad. dw. z rodziną; Kłoczkowski Artur inżyn.; Michalcow inż.; Małachowski Bol. inż.; Walcha Józef kol. rad; Fasmer kol. rad.; Laudański Kornet ułan; Podlewski Tomasz. Radoliński Teofil; Szkode szt. kap.; Klimański Napoleon; Bohdanowicz Zenon sędz. pojed. Staszewski Piotr kol. as.; hr. Plater Eug.; hr. Sołtan Wojciech z żoną; Wołłowicz marsz. ptu Słonim.; Grużewski Zyg.; Wilgocki Dom. kol. rad. z żoną; pani Muratowa żona rad. dw.; Makarewicz szt. kap.; Semenow podpor.; Permikin Mik.; Folkert nacz. tel. w Kownie; Jelski Kornet husar; Rogoliński Marjan.

Одобрено Цензурою. 1 Февраля 1863 г. Вильно.

W drukarni A. H. Kirkora.